

Nordiskt rusmedelseminar

Reykjavik, 25-27 augusti, 2010

Alkohol og arbejdsliv

Karolinska
Institutionen för
Centrum för psykiatri

Riskbruk

kap
tbildning

Stockholms
Karolinska sjukhuset

Ulric Hermansson
Lektor vid Karolinska Institutet

FHV
Arbetslivet

Det tar tid

Motiv för arbetsplatsen

Några erfarenheter och resultat

Framtida frågor (utmaningar)

Det tar tid

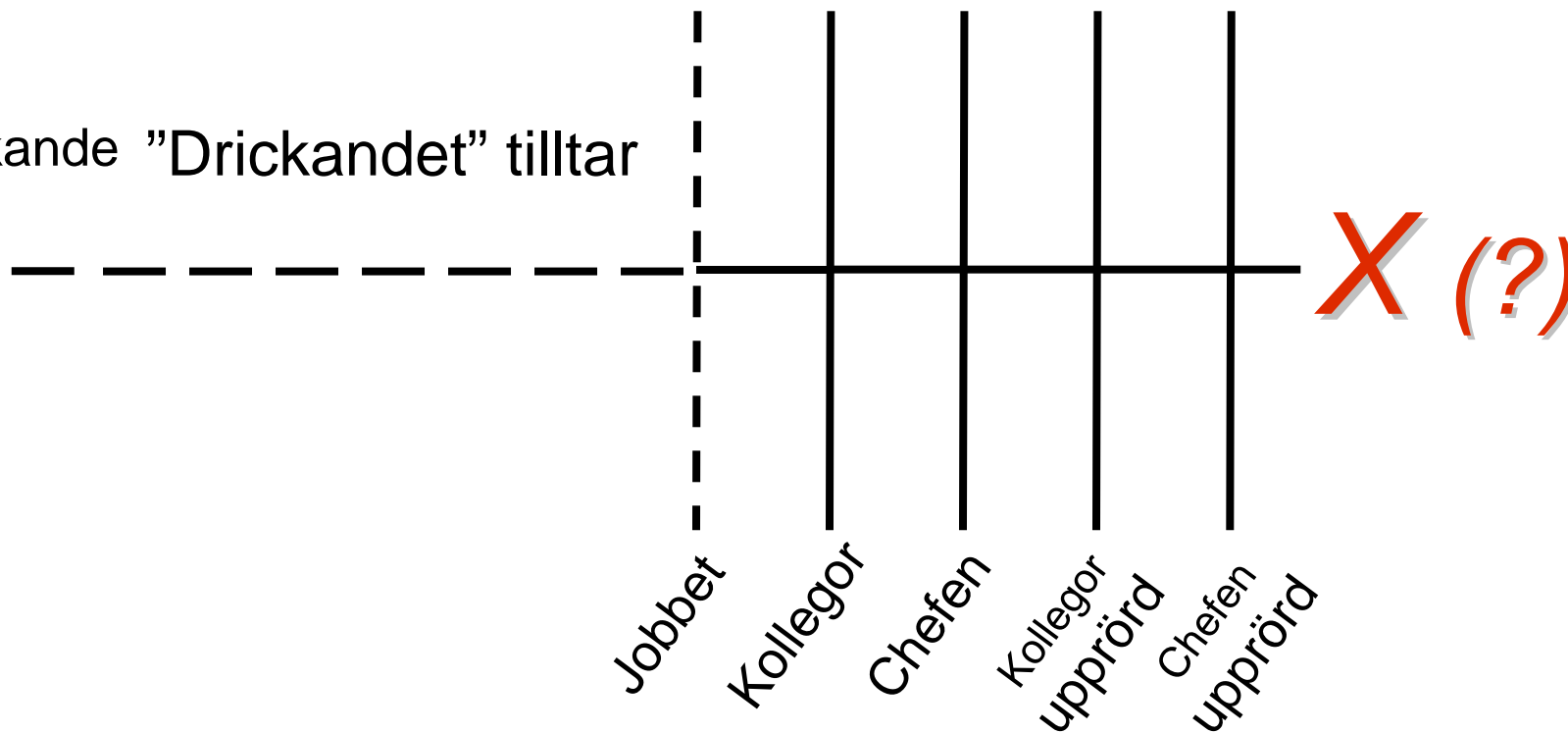

Erfarenheten?

ALKOHOL
& HÄLSA

Riskdrickande "Drickandet" tilltar

Varför sent?

ALKOHOL
& HÄLSA

- ✓ Frågan är känslig för chef och medarbetare

Hur är det med
Är du alkoholist!
dina alkohol-
vanor?

Alkoholproblemet

Ej beroende

Beroende

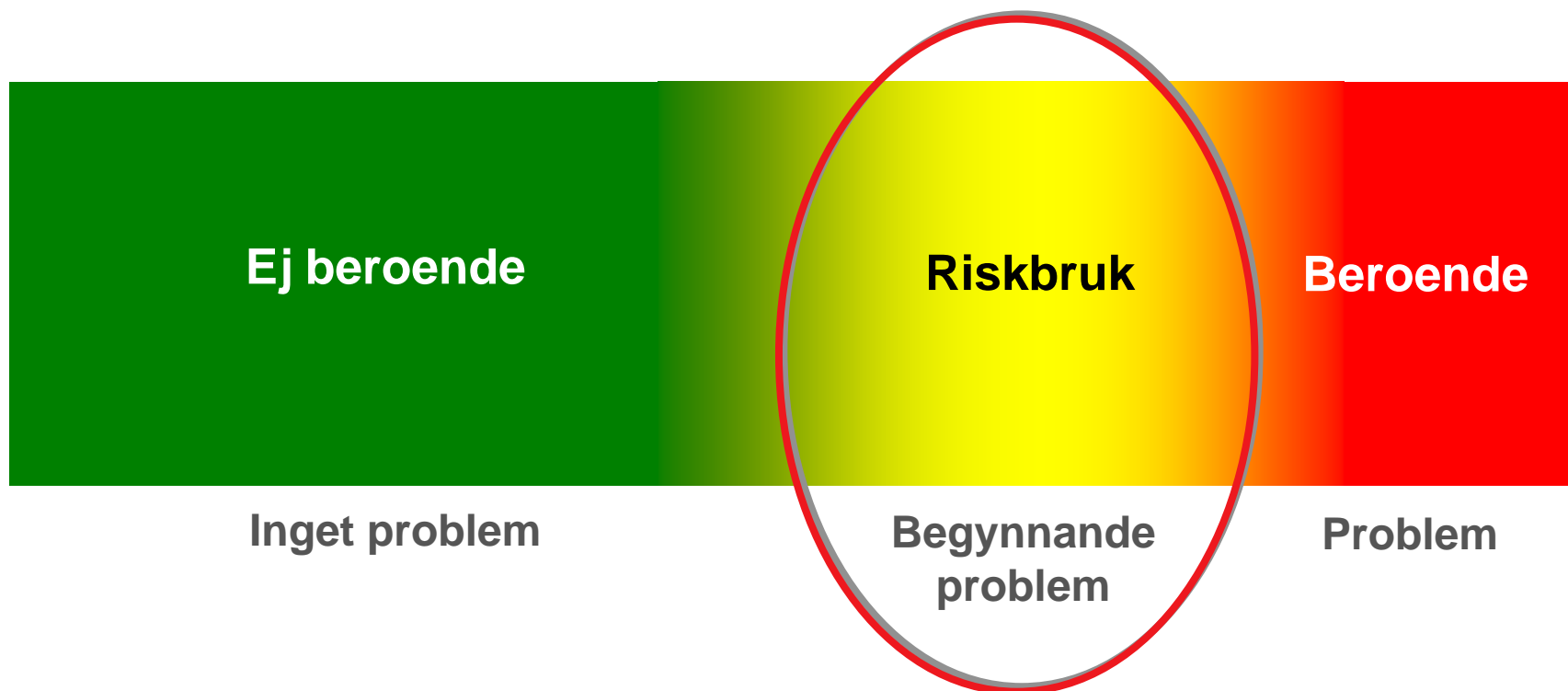
Inget problem

Problem

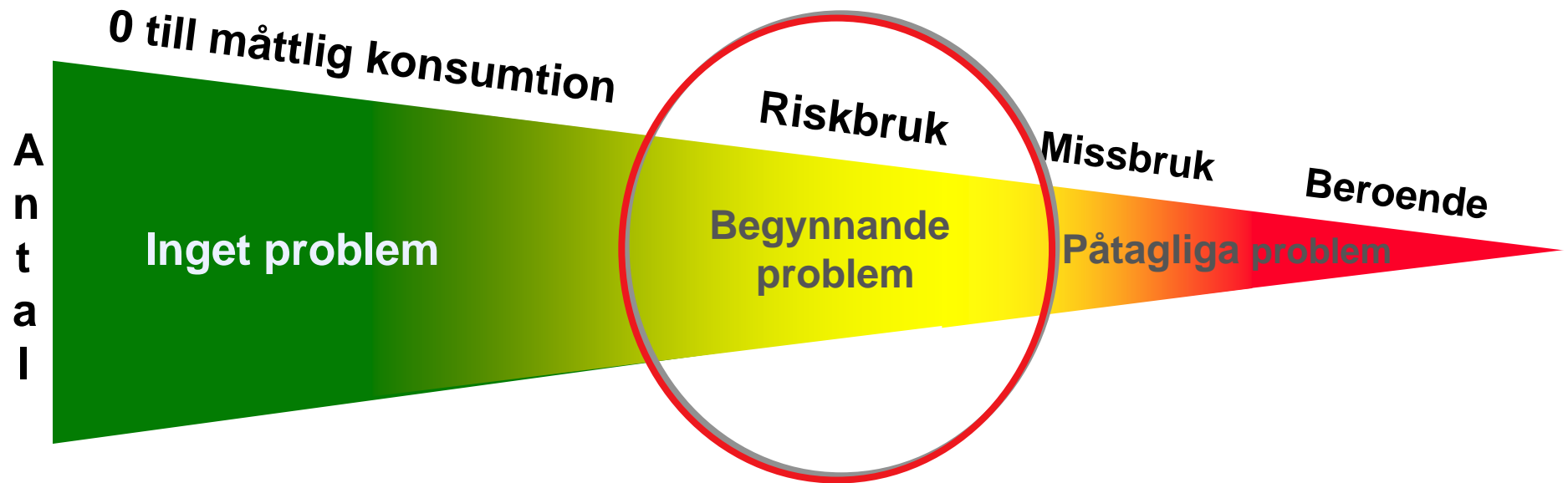

Alkoholproblemet

Alkoholproblemet

Varför sent?

ALKOHOL
& HÄLSA

- ✓ Frågan är känslig för chef och medarbetare
- ✓ Begynnande alkoholproblem – vaga signaler på arbetet
- ✓ Omfattande alkoholproblem – icke specifika signaler

- ✓ **Arbetstider**
  - måndag och fredagsfrånvaro, sen ankomst
  - frånvaro efter längledighet (etc.)

- ✓ **Arbetsutförandet**
  - förändringar i produktiviteten
  - ökade misstag och felbedömningar (etc.)

- ✓ **Personlighetsförändring**
  - ökad intolerans, undvikande beteende
  - svårt att hantera mer komplexa uppgifter

- ✓ **Indikationer på ekonomiska problem**
  - ständigt behov av att låna pengar

- ✓ **Utseende och fysiologiska signaler**
  - försämrad hygien
  - ökad nervositet, skakningar (händer, kropp)

Ref: Campbell, R & Langford, E. (1995)

Varför sent?

ALKOHOL
& HÄLSA

- ✓ Frågan är känslig för chef och medarbetare
- ✓ Begynnande alkoholproblem – vaga signaler på arbetet
- ✓ Omfattande alkoholproblem – icke specifika signaler
- ✓ Enskild arbetar medvetet/omedvetet på att dölja
- ✓ Ledningen anser att alkoholfrågan inte är intressant
- ✓ Medarbetare osäkra på konsekvenserna (finns stöd?)
- ✓ Arbetsplatsens alkoholkultur
- ✓ Den enskilde upplever inget problem – ”sköter jobbet”

Socialt stabila män med alkoholproblem - intervjuundersökning *(Kristina Berglund, 2009)*

ALKOHOL
& HÄLSA

367 män besvarade annons (ansåg sig ha alkoholproblem – önskade delta i studie där medicinsk behandling prövades)

Demografisk/klinisk karakteristik (n=342)

Ålder	49 ± 8 år
Bostad	99,7%
Arbete	84%
Hög alk.konsumtion	9 ± 7 år
Veckokonsum (året)	677 ± 437 g
Aldrig narkotika	93%
0 psykiatriska symp.	77%
0 fysiska hälsoproblem	63%
Ej alkoholbehandling	70% (pv 20%/slut.v. 10%)

Ej alkoholbehandling

Samma alkoholbelastning

Mådde psykiskt bättre, levde i relation och hade arbete

Förvärvsarbete och låg grad av psykisk ohälsa minskar sannolikheten för att söka professionell vård.

Sammanfattning motiv för arbetslivet

- Helseproblemer**
- Sikkerhet**
- Sykefravær**
- Utføring av arbeid**
- Forhindre avhengighet**

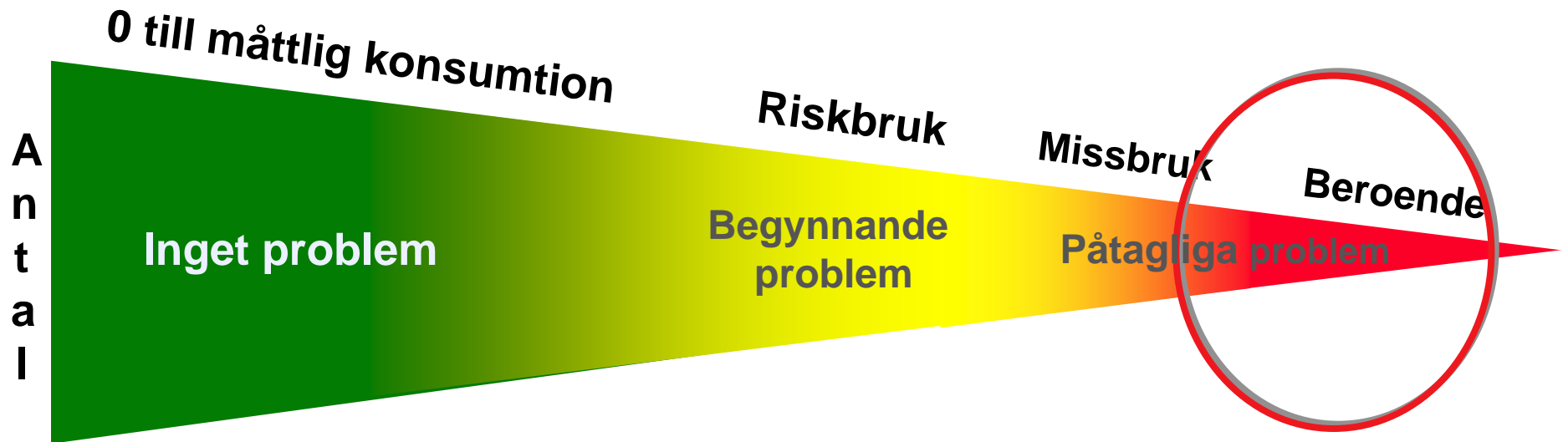

Några erfarenheter och resultat

Flytta fokus

Vad sa forskningen?

ALKOHOL
& HÄLSA

Screening

- ✓ Ringa kostnad
- ✓ Ej omfattande träning
- ✓ Kombinera psykologiska och biologiska tester
- ✓ **Inramning (setting)**
  - bred kontaktyta
  - "min" hälsa (andra livsstilsfrågor)
  - ej negativa konsekvenser

Ref: Midanik (1982;1988), Inst. of Med. (1990), Kristenson et al. (1983), Babor and Grant (1992), Cooney et al. (1995), Connors (1995), Skinne (1993) Bien et al (1993), mf.l.

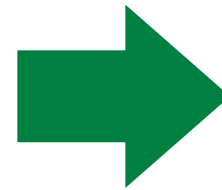

Hur når och attraherar vi de anställda?

Av ca 4,3 miljoner förvärvsarbetande (16-64 år) i Sverige har 3,2 miljoner (~75%) tillgång till FHV.

Screening
Rådgivning

Hälsa
Fysisk
Psykisk

FHV

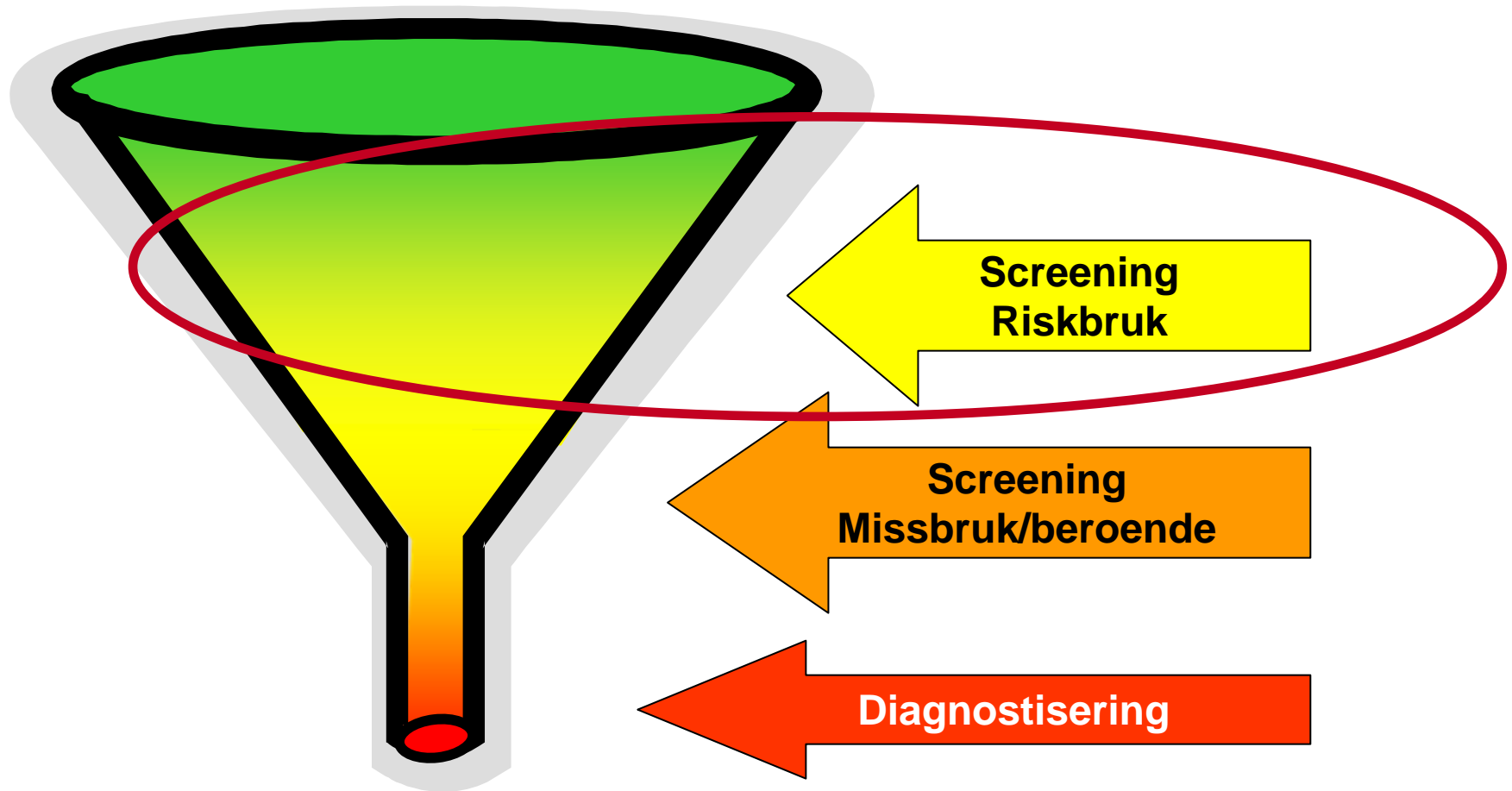
Ref: Sahndahl et al. (1985), Lenz (1985),

Metodens fokus

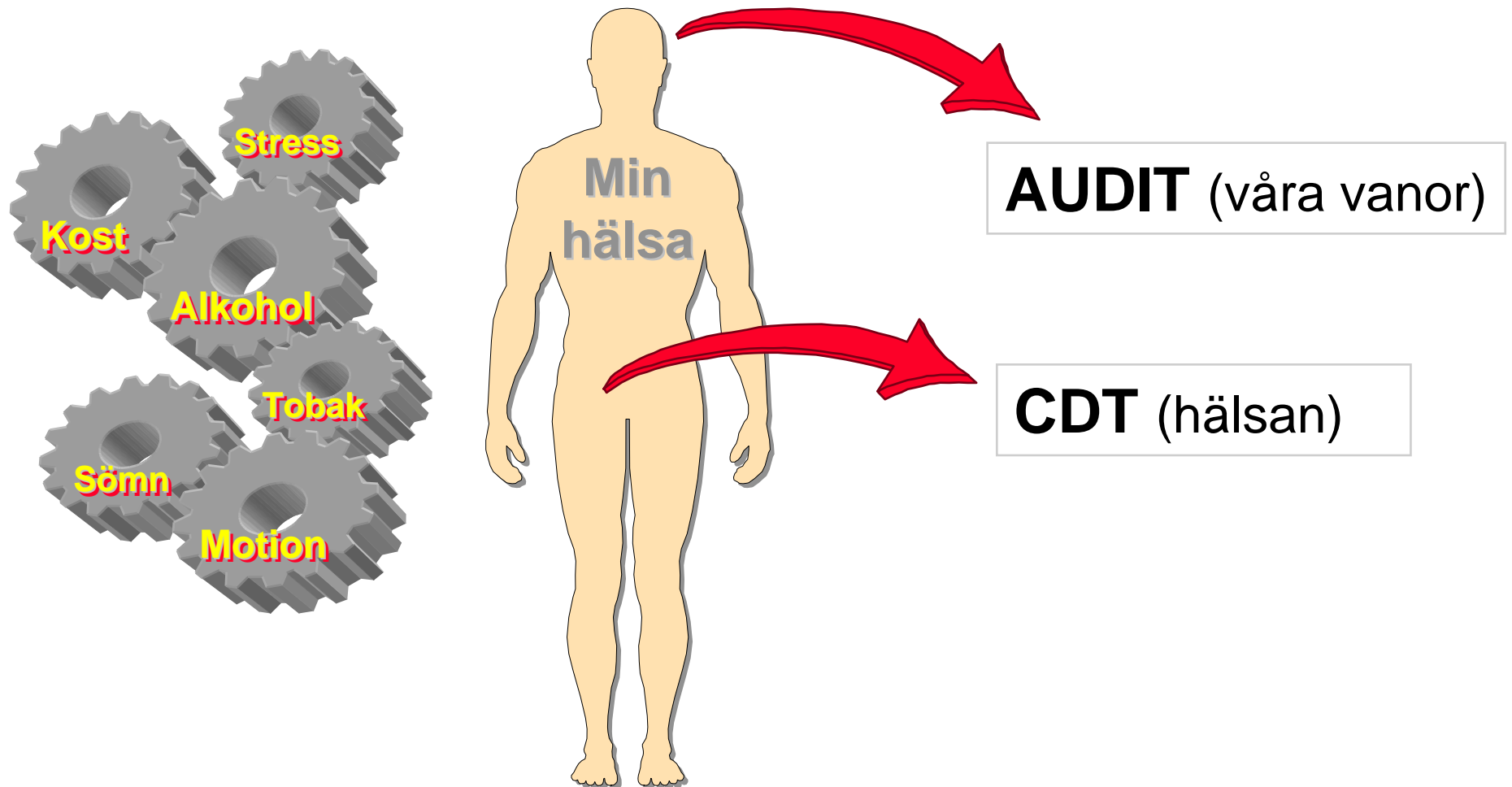
ALKOHOL
& HÄLSA

Alkohol, hälsa och vanor

ALKOHOL
& HÄLSA

”Det goda samtalet”

ALKOHOL
& HÄLSA

Feedback	Berätta om utfallet på testerna (AUDIT/CDT)
Responsibility	Ansvaret för förändring är den anställdes
Advice	Råd till förändring (muntligt/broschyr)
Menu	Meny med flera alternativ (muntligt/broschyr)
Empathy	Empatiskt förhållningssätt/reflekterande
Self-efficacy	Tro på den anställdes förmåga

Källa: Bien et al. (1993)

Modellens motiv reflektera över förändring

ALKOHOL
& HÄLSA

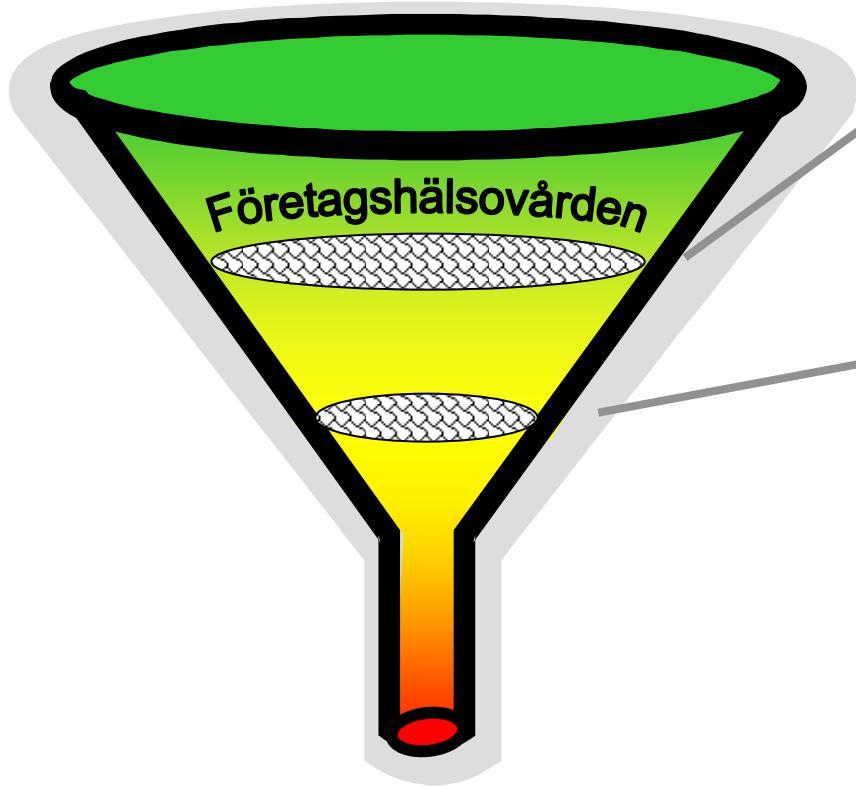

Huvudmodellen

ALKOHOL
& HÄLSA

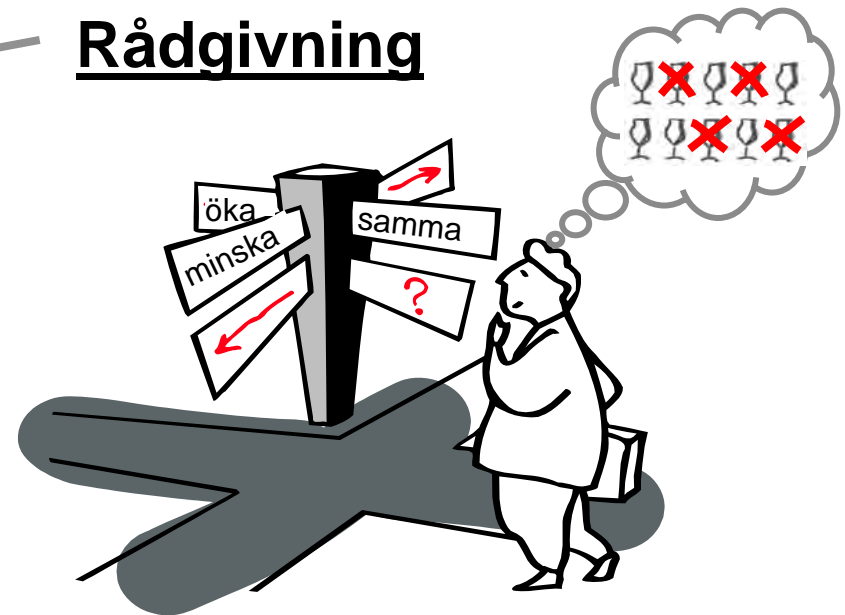
Hälsoundersökning

Screening

- ✓ AUDIT-formuläret
- ✓ Blodprov för alkoholmarkören CDT

Rådgivning

Metodstudie

- ✓ Screening möjlig -av 333 nekade 6
- ✓ Få upplevde det som känsligt (1,5% sa att det var känsligt)
- ✓ Alkoholscreening lämpligt vid hälsoundersökningar
- ✓ Har troligen effekt på sjukfrånvaron
- ✓ Uppmuntrar arbetsledare, anhöriga och enskilda att agera

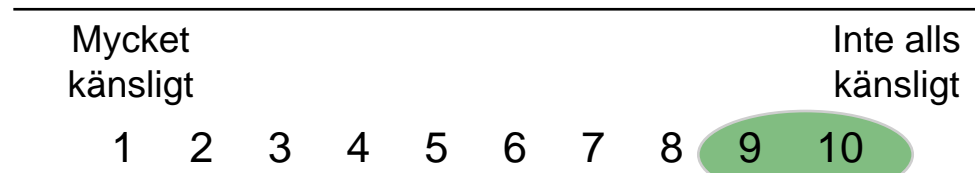
Upplevd känslighet - instrumenten

Formulär

Kvinnor: 92%
Män: 82%

Blodprov

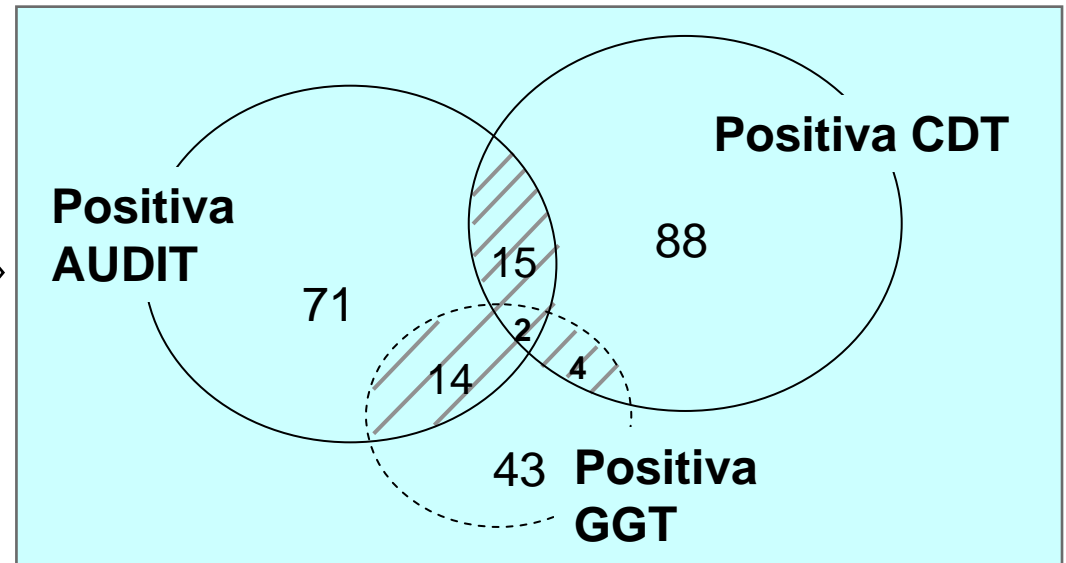
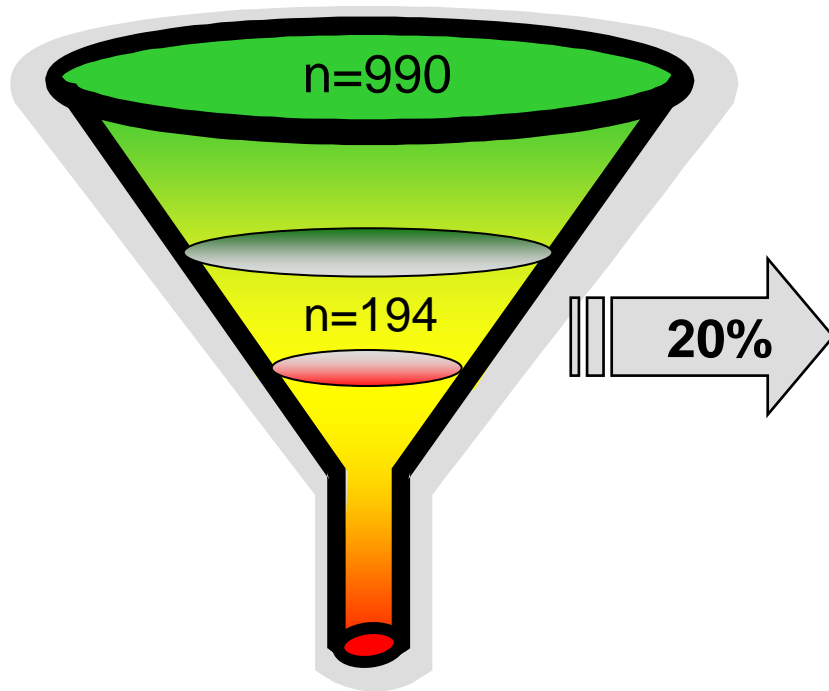
Kvinnor: 90%
Män: 83%

Screening resultat

ALKOHOL
& HÄLSA

Källa: Hermansson et al., 2000 och 2002

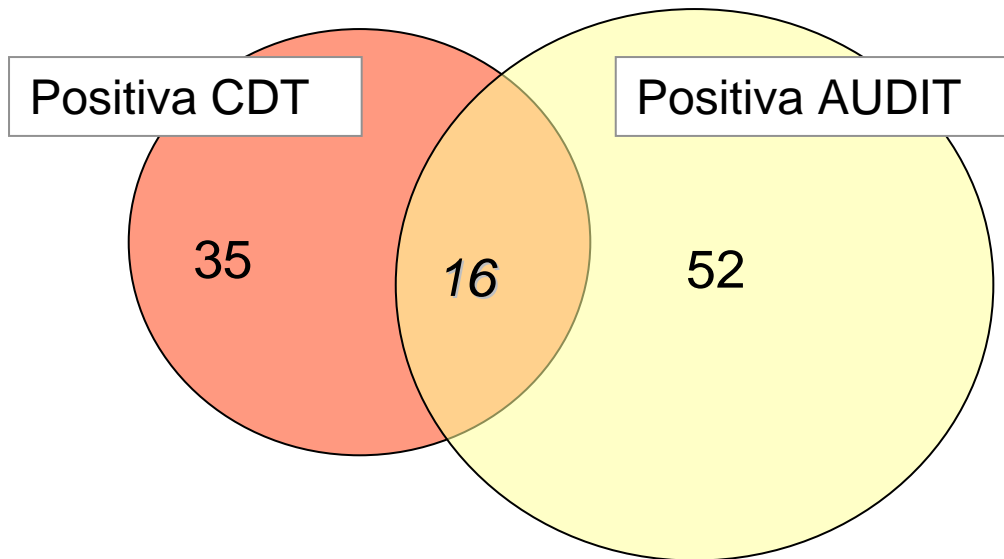

Jämförelse mellan HU och medicinska konsultationer

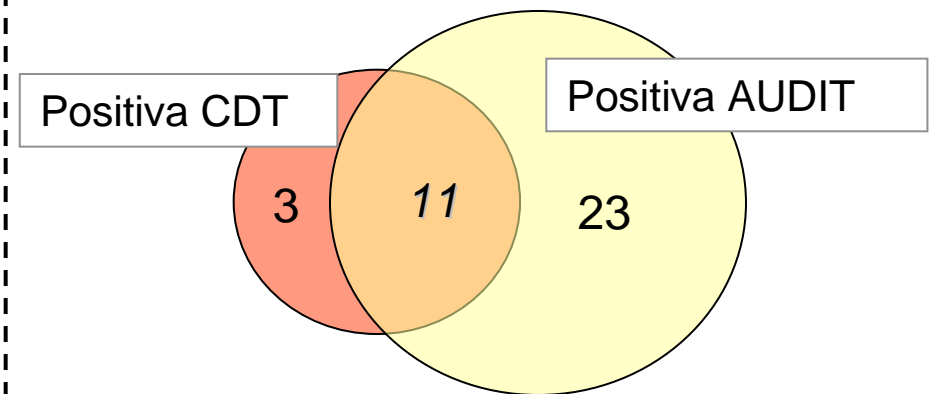

ALKOHOL
& HÄLSA

Hälsoundersökning

Medicinsk konsultation

AUDIT & CDT utfall - medel (SD)

ALKOHOL
& HÄLSA

Hälsoundersökningar (n=823)

Medicinska konsultationer (n=115)

AUDIT (hela gruppen)	4,1 p (2,5)	↔	AUDIT (hela gruppen)	6,8 p (5,5)
AUDIT (screenade +)	10,6 p (2,5)	↔	AUDIT (screenade +)	13,3 p (6,3)
CDT (hela gruppen)	1,4% (0,5)	↔	CDT (hela gruppen)	1,7% (1,5)
CDT (screenade +)	2,6% (0,9)	↔	CDT (screenade +)	4,5% (3,1)

Signifikant skillnad mellan utfallet i grupperna på samtliga nivåer

Sjukdagar

ALKOHOL
& HÄLSA

Logistisk regressionsanalys - odds ratio (OR) med 95% konfidensintervall - kontrollerad för kön, ålder, arb./tjänst. och dag/skift.

≥ 1 sjukdag

≥ 7 sjukdagar

0, 1-6 och ≥ 7
sjukdagar

+AUDIT

(cutoff ≥ 8 poäng)

$p=0.08$

1.5 (1.0 – 2.2)

$p=0.12$

1.5 (0.9 – 2.4)

$p=0.047^*$

1.5 (1.0 – 2.3)

Vecka

Negativa = 1 (referens)

Källa: Hermansson et al., 2002

Statens
folkhälsoinstitut

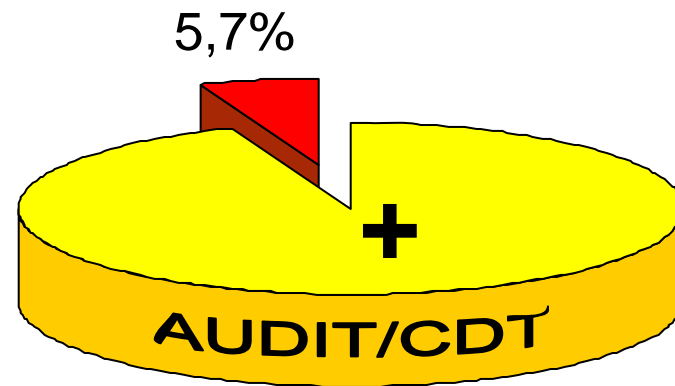
RISKBRUKSPROJEKTET

Traditionella "signaler"

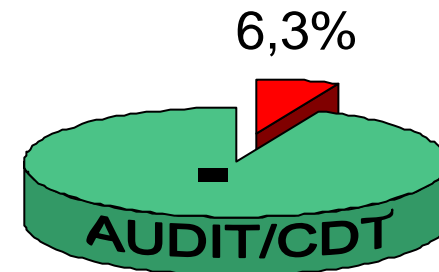

ALKOHOL
& HÄLSA

Rehabiliteringskriteriet*

*4 veckor sammanhängande eller 6 tillfällen/år

✓ Ingen skillnad vid måndag och fredagsfrånvaro

Källa: Hermansson et al., 2000

Rutinmässig hälsoundersökning

ALKOHOL & HÄLSA

Data från företagens personaladm. systemet 12 mån. före screening

Data från företagens personaladm. systemet 12 mån. efter screening

Screening tester: AUDIT / CDT
Jämförelse test: GGT
n=990

Positiv screening = + AUDIT, + CDT, ++ AUDIT/CDT
RANDOMISERADE
n=194

Negativ screening
n=796

(70)
Kontrollgrupp

(58)
Minimal intervention

(66)
Omfattande intervention steg 1
steg 2
steg 3
steg 4

55 (-15)
Uppföljning efter 12 månader
Tester: AUDIT, CDT och GGT

(1)*
47 (-11)

(8)*
56 (-10)

n=158

*Följde ej planen

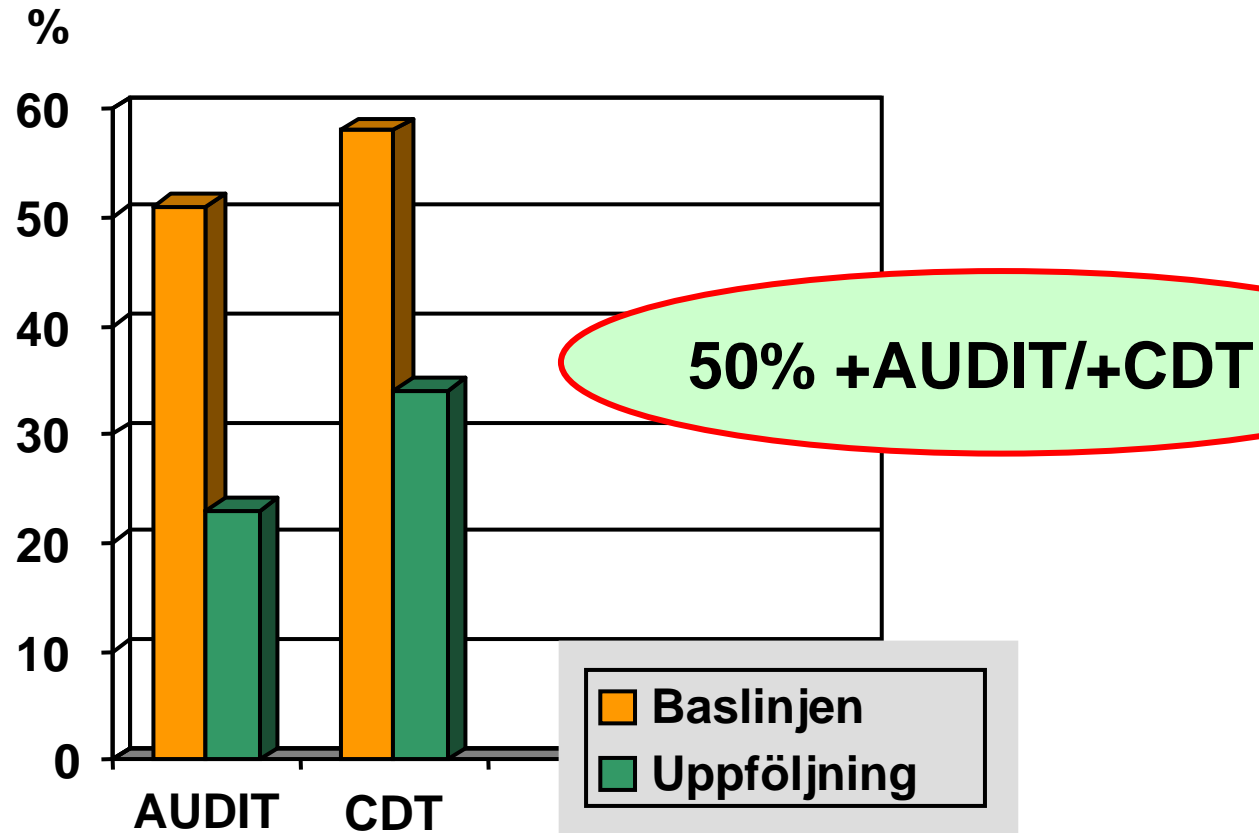
Drop-out = 36

Effekter - alkohol

ALKOHOL
& HÄLSA

OBS!

✓ Ingen skillnad – kontroll och interventionsgrupperna

Källa: Hermansson et al., 2010

Översiktsartiklar (metaanalyser) (SBI)

ALKOHOL
& HÄLSA

Hester & Miller (1995) – 23 studier från 1977 – 1992

Författarnas slutsats: Starkare stöd för god effekt av kort intervention än någon annan behandlingsform

Kahan et. al. (1995) – 11 studier

Författarnas slutsats: Stöd för att minimal intervention har effekt.

Wilk et. al. (1997) – 12 studier

Författarnas slutsats: Dubbelt så stor sannolikhet att storkonsumenter minskar till måttligt drickande i jmf med kontrollgruppen.

SBU (2001) – 25 studier ($n=9000$ patienter)

Författarnas slutsats: Signifikant effekt på alkoholintaget i minst 2 år. Mer omfattande behandlingsinsatser ger inte större behandlingsvinst. (NNT 1/10).

Kaner et. al. (2007) – 28 studier ($n=7000$ personer)

Författarnas slutsats: Enkel kort rådgivning (5-15 min) leder till en minskad konsumtion (41 gram i medel) per vecka för män.

Review – workplace interventions for alcohol-related problems (Webb et al., 2008)

- ✓ 10 studies – only 4 RCT + 1 RCT
- ✓ Weakness in all studies – methodologically
- ✓ Nine of ten reported reduced alcohol consumption
- ✓ Potential to produce beneficial results:
  - Brief intervention
    - Interventions -health and life-style checks
    - Psychosocial skills training
    - Peer referral

Sammanfattning - SBI

ALKOHOL
& HÄLSA

- +++ ✓ Det är fullt möjligt att genomföra en alkoholscreening på en arbetsplats (AUDIT/CDT)
- ++ ✓ Riskbruk av alkohol tycks leda till fler sjukdagar
- ++ ✓ Måndags- och fredagsfrånvaro identifierar inte riskbruk av alkohol
- + ✓ Traditionella livsstilsinstrument (HP) – låg upptäckt av riskbruk
- + ✓ Enbart screening med formulär och blodprov tycks påverka alkoholvanorna
- + ✓ Kvarhållandeeffekten tycks vara tre år.
- +++ ✓ De flesta tycker inte det är känsligt att FHV erbjuder alkoholscreening

Framtid

Sammanfattning

ALKOHOL
& HÄLSA

- ✓ Ca 70 procent har en alkoholpolicy för den egna personalen, hälften uppger att de bedriver ett alkoholförebyggande arbete själva eller med företagshälsovård/annan aktör och något färre (50 %) uppger att de har en narkotikapolity.
- ✓ Var tredje arbetsplats uppger att de känner till Riskbruksmodellen och var femte arbetsplats uppger att de arbetar med alkoholscreening och rådgivning.
- ✓ Arbetsplatser med 50 och fler anställda har i större utsträckning en alkoholpolicy, arbetar alkoholförebyggande, känner i större utsträckning till Riskbruksmodellen och använder sig av Riskbruksmodellen eller liknande jämfört med arbetsplatser som har 10-19 anställda.
- ✓ Någon uttalad skillnad mellan branscher eller geografisk placering av arbetsplatsen tycks i denna kartläggning inte påverka aktivitetsgraden i det alkohol- och narkotikapreventiva arbetet.

Resultat:

ALKOHOL
& HÄLSA

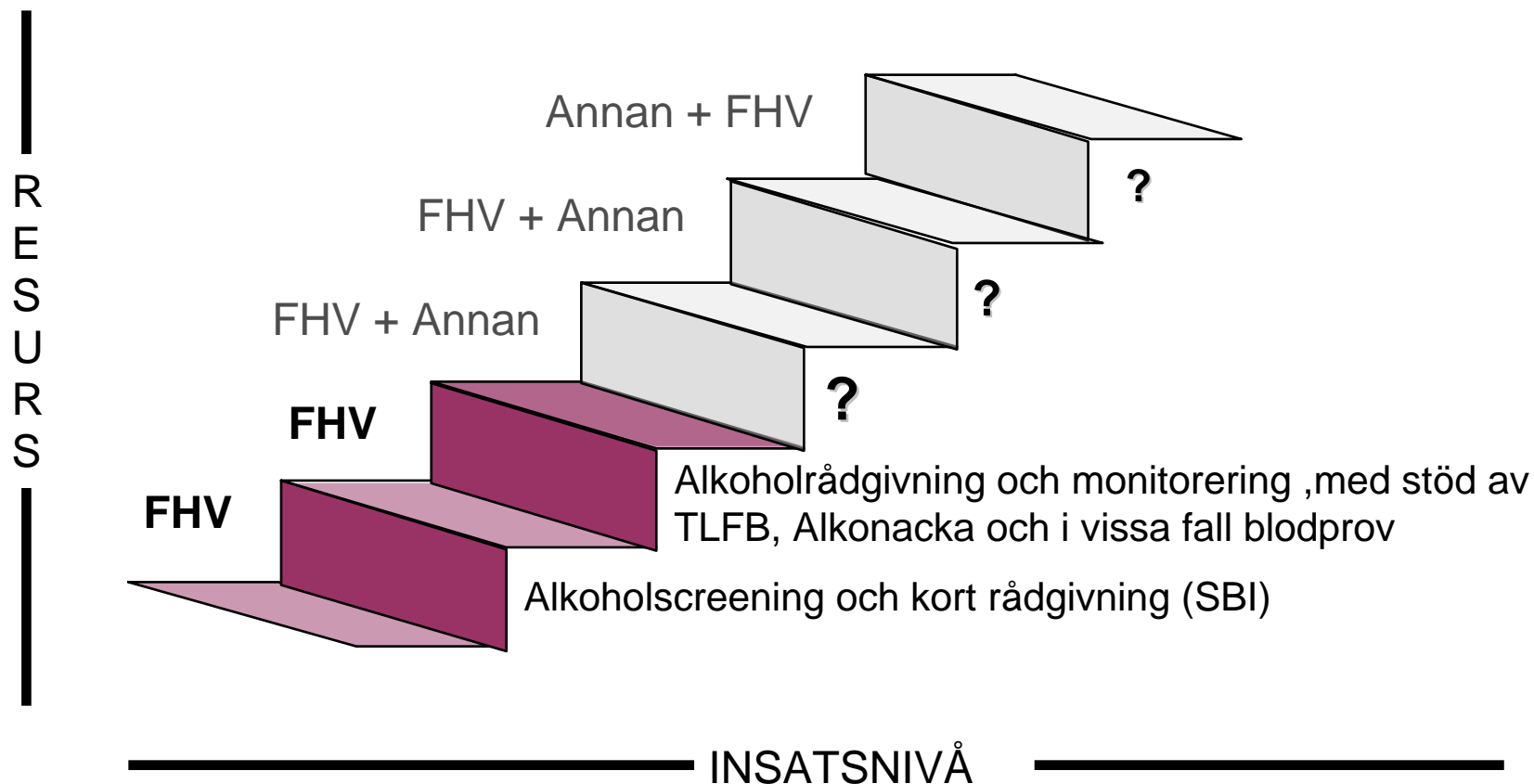
Uppgivna kunskapsbehov	Antal (n=350)	Andel
Rehabilitering	43	12%
Metoder att upptäcka och förhindra alkohol- och narkotikaproblem i ett tidigt skede	169	48%
Utbildning för chefen att hantera misstankar om alkohol och narkotikaproblem	136	39%
Mer kunskap om arbetsrättsliga aspekter på hantering av alkohol- och narkotikaproblem	71	20%
Informationsmaterial (broschyrer, filmer, etc.) riktat till medarbetare	90	26%
Informationsmaterial (broschyrer, filmer etc.) riktat till chefer	80	23%
Mer kunskap om policydokument och handlingsplaner om alkohol- och narkotikafrågor på en arbetsplats	65	19%
Annat,	8	2%
Vet ej	97	28%

Rehabiliteringstrappa - arbetslivet

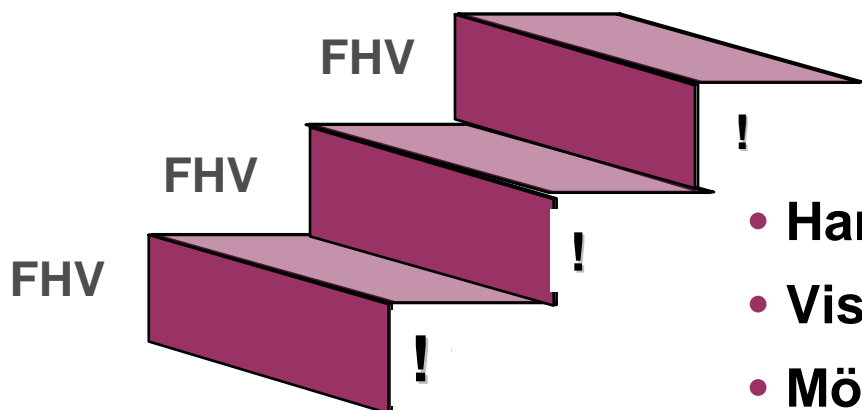
ALKOHOL
& HÄLSA

Målet: Att FHV själva hantera

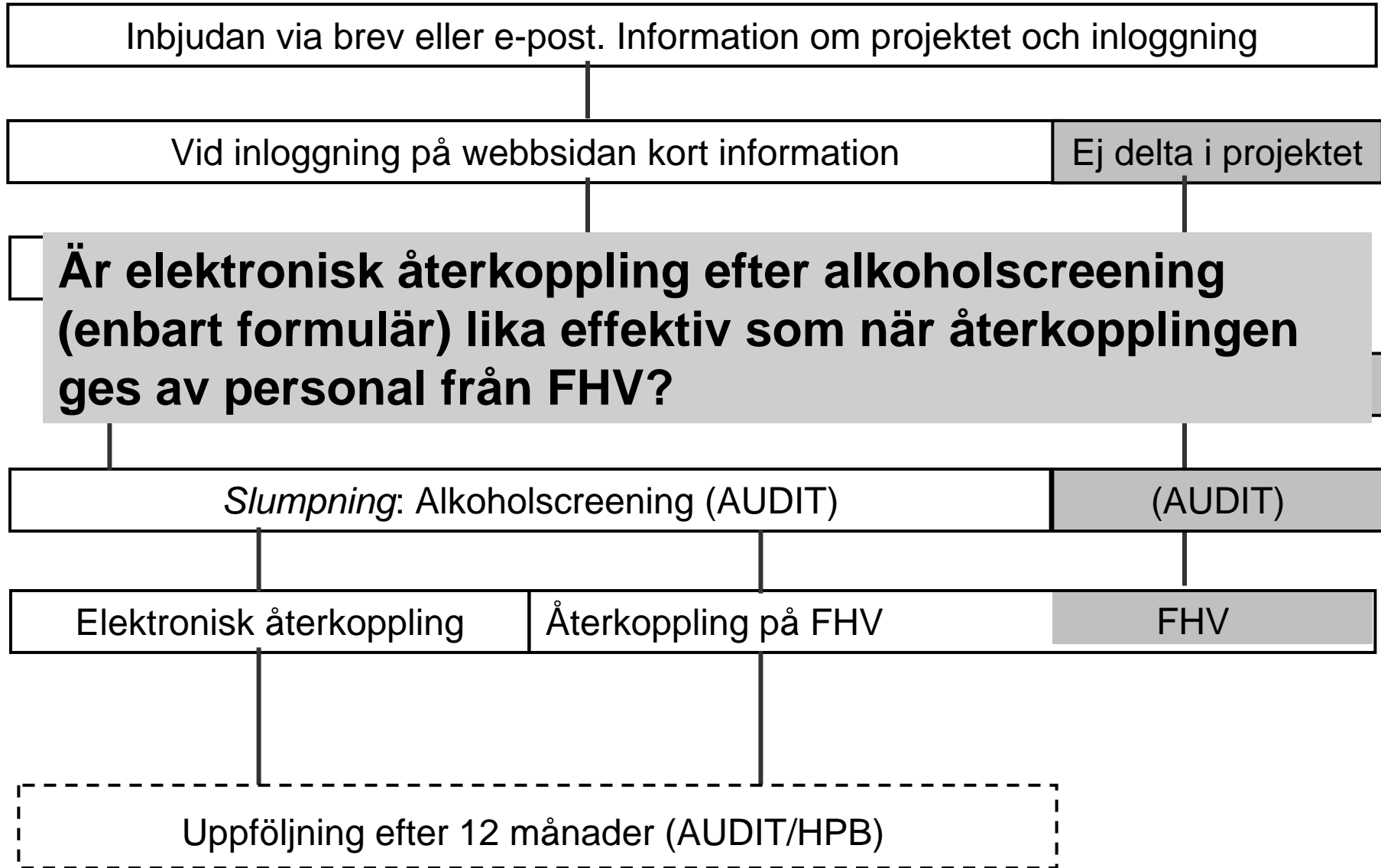

ALKOHOL
& HÄLSA

- Handledning och konsultation
- Viss utbildning
- Möjlighet att remittera för utredning
- Möjlighet att remittera viss behandling
- Möjlighet att kunna hänvisa medarbetare
- Annat .....

E-screening (mobiltfn och webb) -pilot

Syfte

Att pröva möjligheten att erbjuda medarbetare elektronisk alkoholscreening med återkoppling (E-screening).

Frågeställning

Är medarbetares intresse av att genomföra en alkoholscreening med återkoppling (e-screening) när inte andra levnadsvanor aktualiseras?

Fler centrala frågor....

- ✓ Arbetsplatsens policy – inverkan på alkohol- och drogvanor?
- ✓ Effekter av SBI – risk- och missbruk (RCT)?
- ✓ Chefens roll -inverkan på alkohol- och drogvanor?
- ✓ Hur kan vi implementera sekundärpreventiva alkoholmetoder på mindre (>10 anställda) arbetsplatser?
- ✓ .....

ALKOHOL
& HÄLSA

Slut!

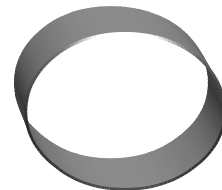

Statens
folkhälsoinstitut

RISKBRUKSPROJEKTET

Hur kan vi upptäcka och åtgärda i
ett tidigt skede

AUDIT

(Alcohol Use Disorders Identification Test)

ALKOHOL
& HÄLSA

Delskalor

Frågor

**Riskfylld
alkoholkonsumtion**

1. Hur ofta (frekvens)
2. Hur många glas (kvantitet)
3. Hur ofta högkonsumtion

Beroendesymptom

4. Förlorat kontrollen
5. Alkoholdominans
6. Återställare

Skadlig konsumtion

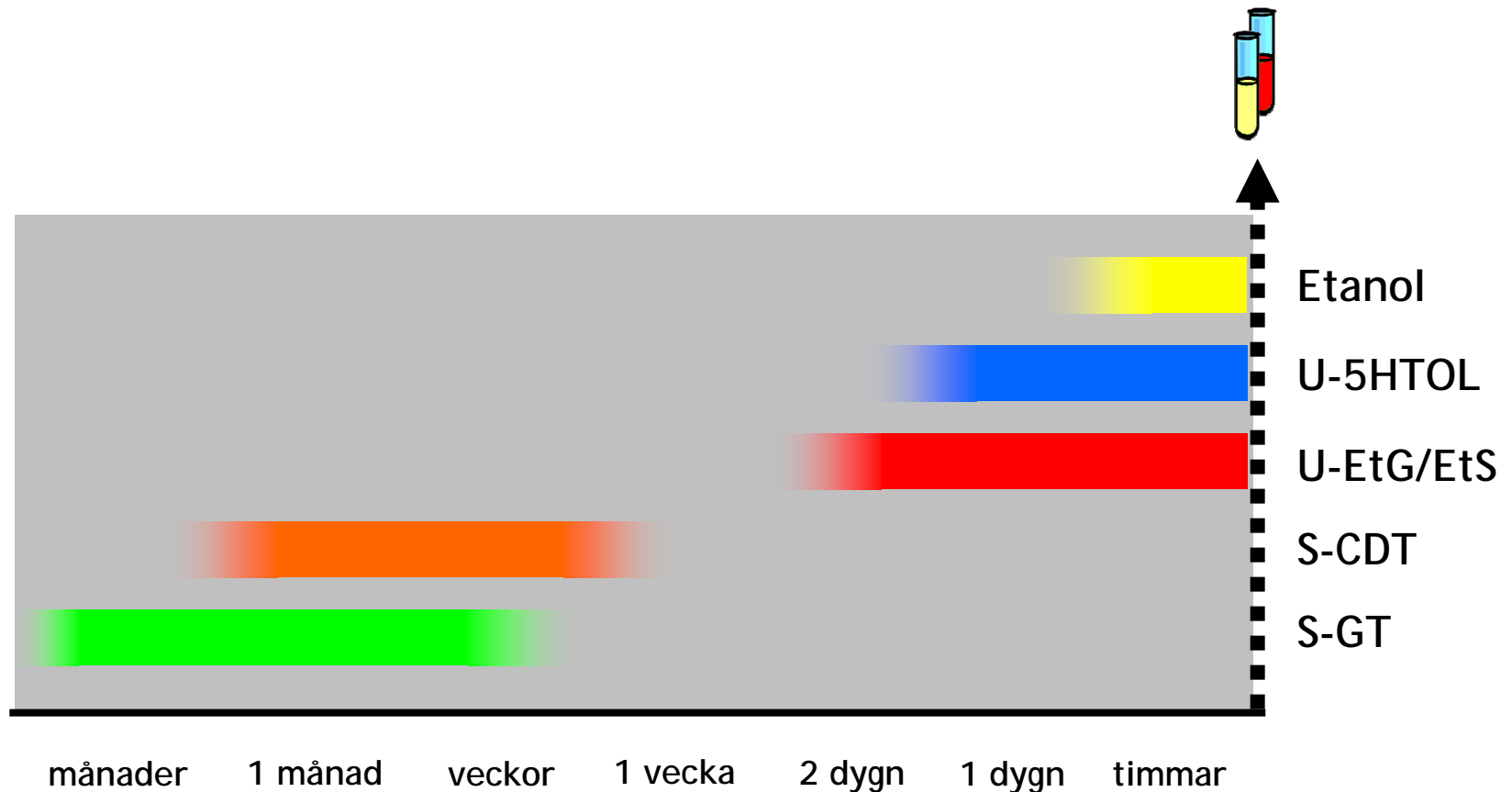
7. Skuldkänslor
8. Minnesluckor
9. Alkoholrelaterade skador
10. Andra oroar sig

Hur långt tillbaka ser alkoholtestet?

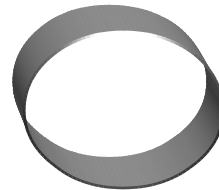

ALKOHOL
& HÄLSA

Hur ser kunskapsläget ut – internationellt och nationellt

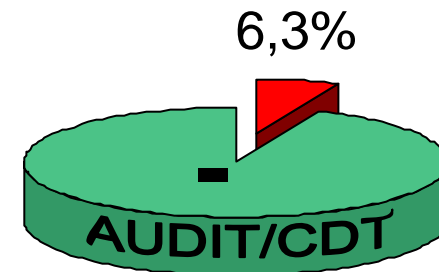
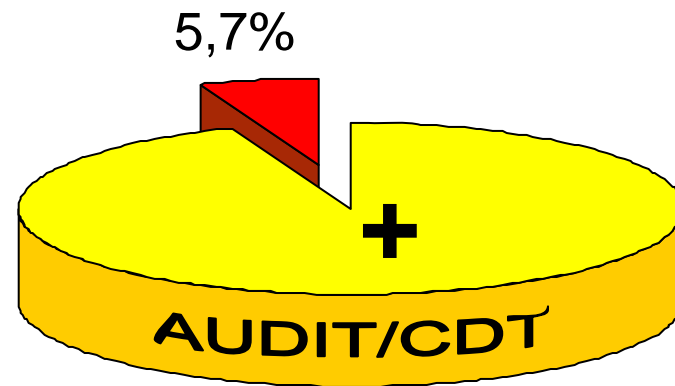

Traditionella "signaler"

ALKOHOL
& HÄLSA

Rehabiliteringskriteriet*

*4 veckor sammanhängande eller 6 tillfällen/år

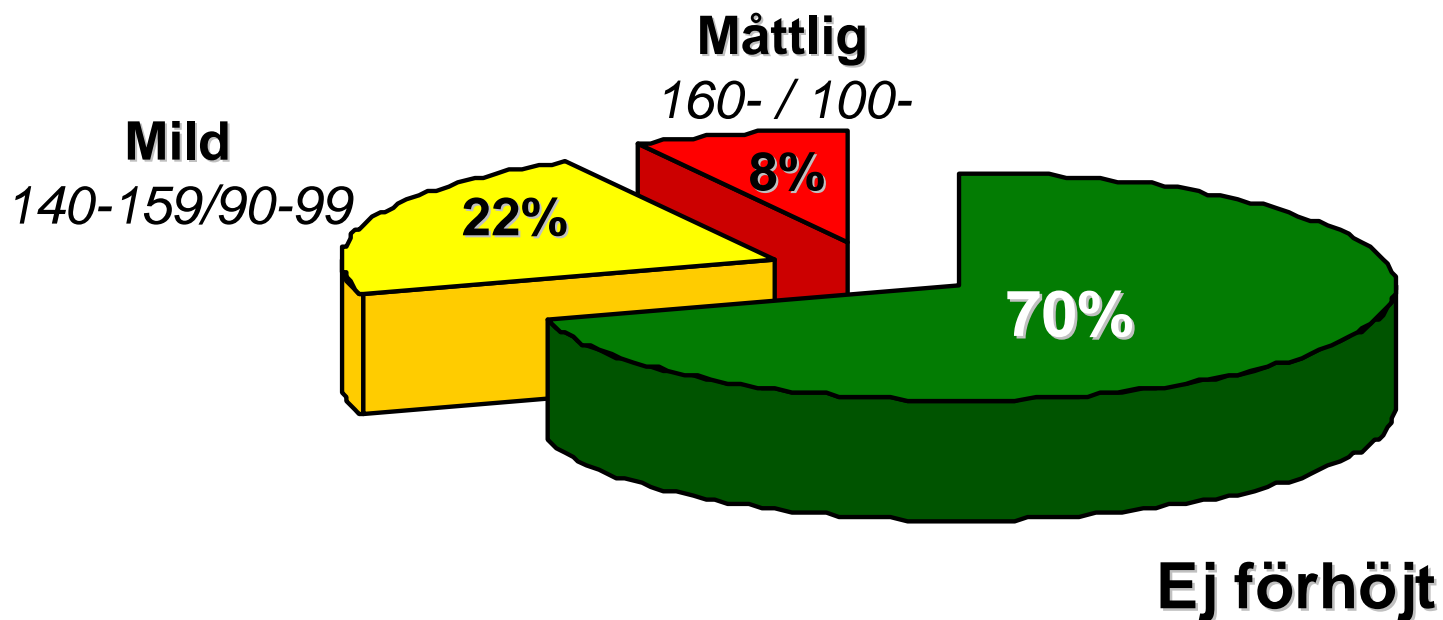
- ✓ Ingen skillnad vid måndag och fredagsfrånvaro
- ✓ C:a 50% har ingen frånvaro

Riskbruk (AUDIT /CDT) i relation till förhöjt blodtryck (n=103)

ALKOHOL
& HÄLSA

Källa: Hermansson och Helander (2008)

Effekter?

Numbers needed to treat (NNT)

Antalet personer som behöver behandlas - effekt på en person

Jämförelse:

- ✓ Av 128 patienter som behandlas med läkemedel under fem år för måttligt förhöjt blodtryck - undviker man hjärt- och kärlsjukdom hos 1 person
- ✓ Av 10 personer som efter screening erbjuds kort alkoholintervention (råd och motivation till minskade alkoholvanor) leder till att 1 person upphör eller minskar till riskfri nivå.

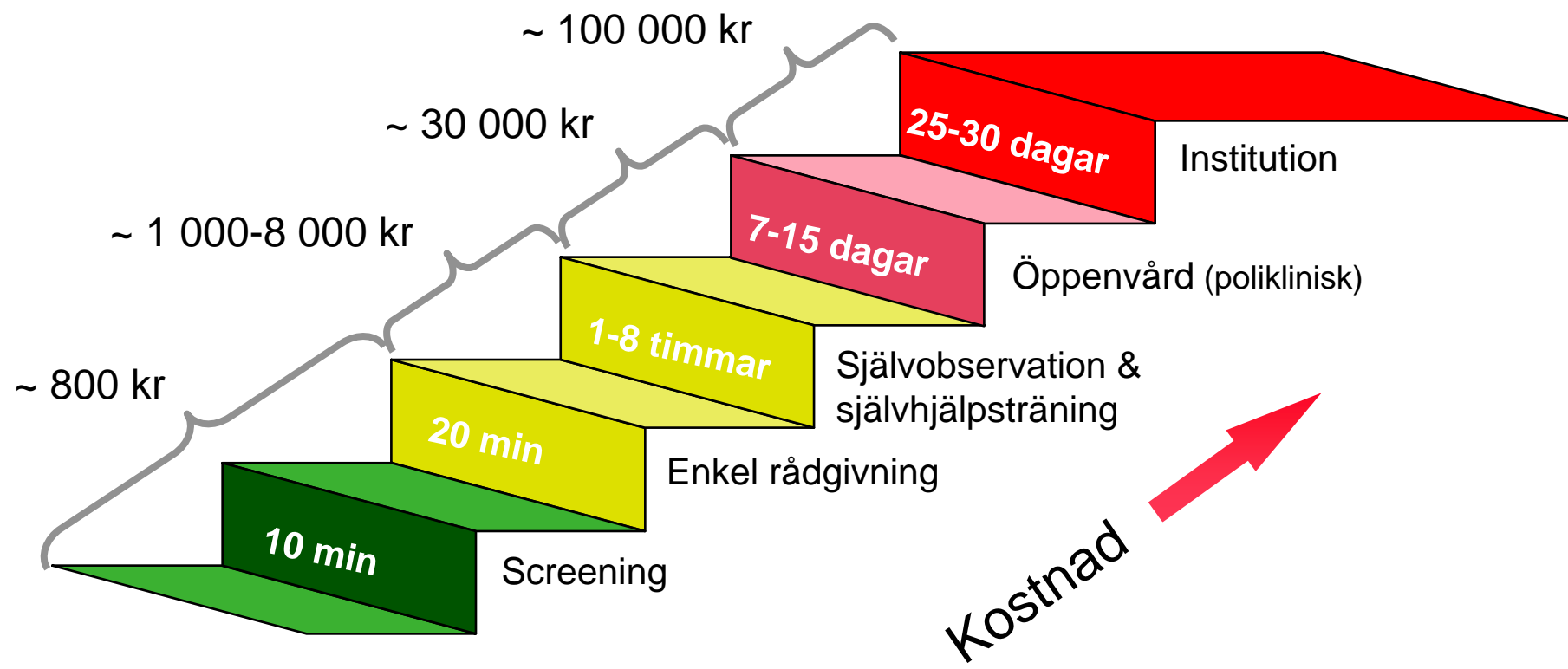
1 / 128

1 / 10

Vad kostar det?

Sammanfattning

ALKOHOL
& HÄLSA

- +++ ✓ Det är fullt möjligt att genomföra en alkoholscreening på en arbetsplats (AUDIT/CDT)
- ++ ✓ Riskbruk av alkohol tycks leda till fler sjukdagar
- ++ ✓ Måndags- och fredagsfrånvaro identifierar inte riskbruk av alkohol
- + ✓ Traditionella livsstilsinstrument (HP) – låg upptäckt av riskbruk
- + ✓ Enbart screening med formulär och blodprov tycks påverka alkoholvanorna
- + ✓ Kvarhållandeeffekten tycks vara tre år.
- +++ ✓ De flesta tycker inte det är känsligt att FHV erbjuder alkoholscreening

En tänkt modell

ALKOHOL
& HÄLSA

Mottagning

MI-behandling

CRA

KBT-metoder

Farmakologisk behandling

Partner och familjebehandling

Handledning och konsultation

FoU

FHV

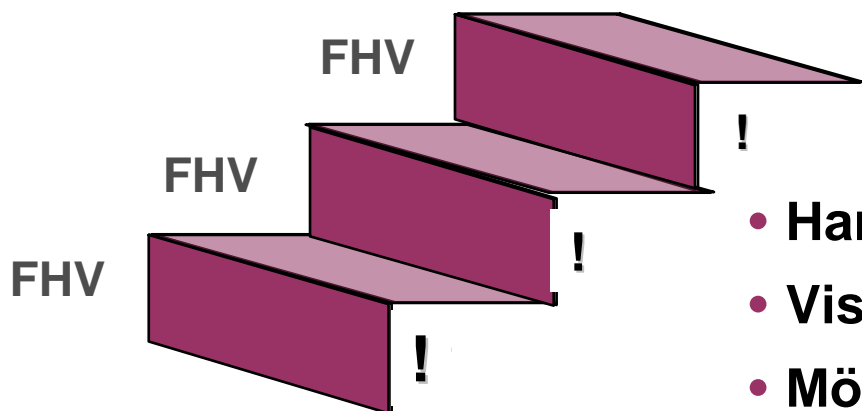
AG/AT

Hur förstärka – FHV själva hantera

ALKOHOL
& HÄLSA

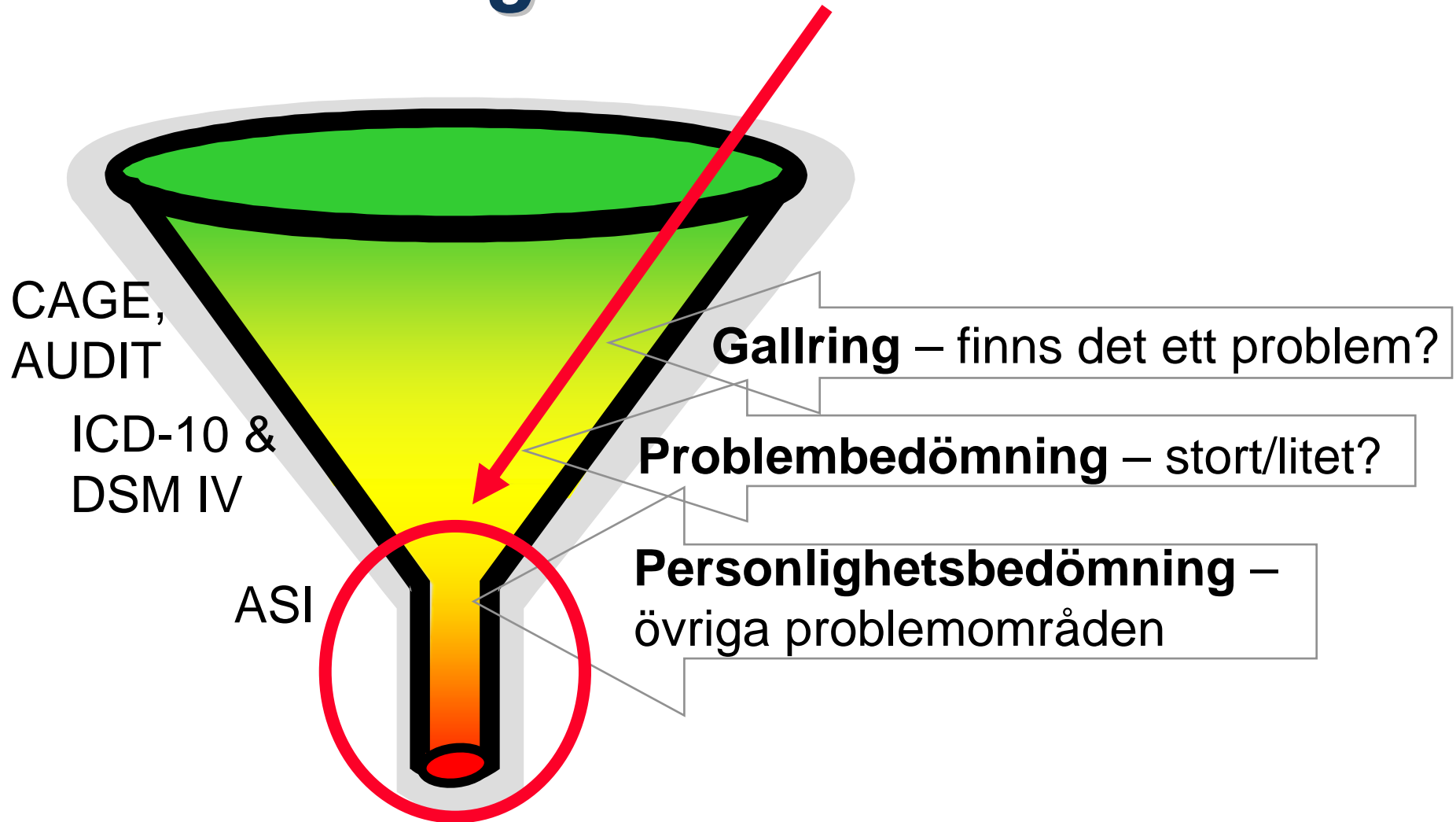

- Handledning och konsultation
- Viss utbildning
- Möjlighet att remittera för utredning
- Möjlighet att remittera viss behandling
- Möjlighet att kunna hänvisa medarbetare
- Annat .....

Bedömning – traditionell modell

Screening-tester (formulär)

- ✓ CAGE (Cutting down, Annoyance by criticism, Guilty feeling & Eye-openers)
- ✓ MAST (Michigan Alcoholism Screening Test)
- ✓ BMAST, SMAST och MmMAST.

AUDIT

- Fokus på riskbruk
- Senaste årets alkoholvanor
- Hälsoundersökning

Audit

Här är ett antal frågor om dina alkoholvanor.

Vi är tacksamma om du besvarar dem så noggrant och ärligt som möjligt genom att markera det alternativ som gäller för dig.

Med ett "glas" menas

HUR GAMMAL ÄR DU? _____ ÅR

MAN

KVINNA

1. Hur ofta dricker du alkohol?	Aldrig ☐	1 gång i månaden eller mer sällan ☐	2-4 gånger i månaden ☐	2-3 gånger i veckan ☐	4 gånger/vecka eller mer ☐
2. Hur många "glas" (se exempel) dricker du en typisk dag då du dricker alkohol?	1-2 ☐	3-4 ☐	5-6 ☐	7-9 ☐	10 eller fler ☐
3. Hur ofta dricker du sex sådana "glas" eller mer vid samma tillfälle?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐
4. Hur ofta under det senaste året har du inte kunnat sluta dricka sedan du börjat?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐
5. Hur ofta under det senaste året har du låtit bli att göra något som du borde för att du drack?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐
6. Hur ofta under senaste året har du behövt en "drink" på morgonen efter mycket drickande dagen innan?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐
7. Hur ofta under det senaste året har du haft skuld känslor eller samvetsförebråelser på grund av ditt drickande?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐
8. Hur ofta under det senaste året har du druckit så att du dagen efter inte kommit ihåg vad du sagt eller gjort?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐
9. Har du eller någon annan blivit skadad på grund av ditt drickande?	Nej ☐	Ja, men inte under det senaste året ☐		Ja, under det senaste året ☐	
10. Har en släkting eller vän, en läkare (eller någon annan inom sjukvården) oroat sig över ditt drickande eller antytt att du borde minska på det?	Nej ☐	Ja, men inte under det senaste året ☐		Ja, under det senaste året ☐	

HAR DU BESVARAT ALLA FRÅGOR? – TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

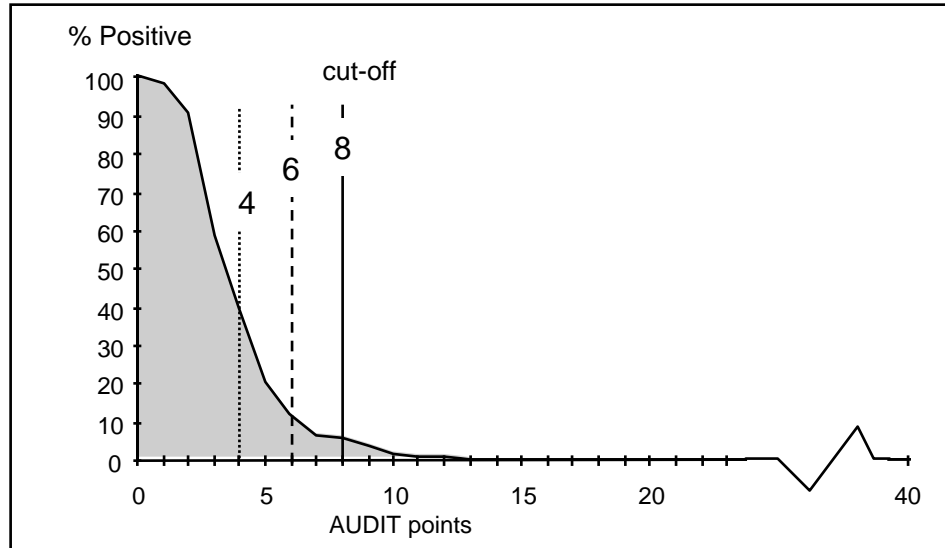

ALKOHOL
& HÄLSA

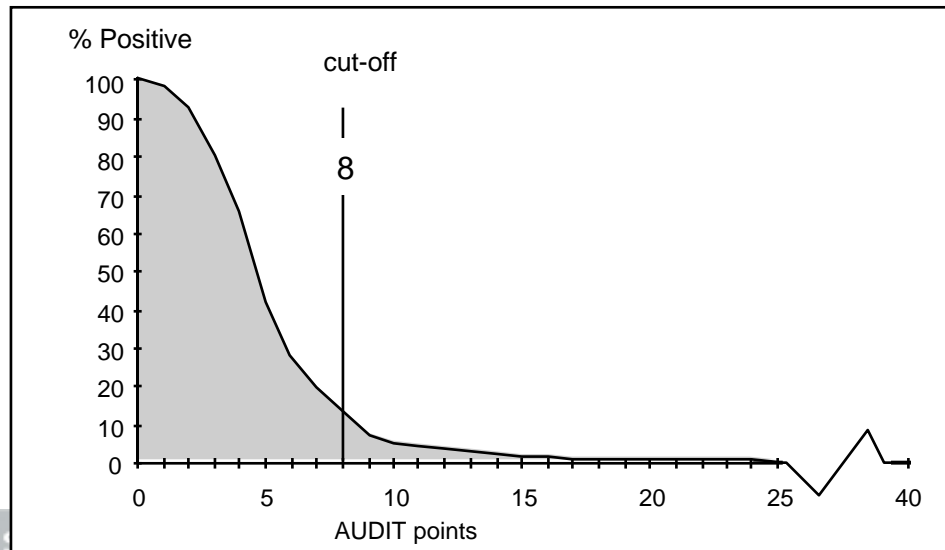

Female

Male

AUDIT

Män: 12,6%

Kvinnor: 5,4%

CDT

MänA. 11,5%

Kvinnor. 9,9%

AUDIT

Hur räknar jag ut poängen?

1 - 8

0

1

2

3

4

9 - 10

0

2

4

Mini = 0

Maxi = 40

Riskbruk

Män 8+

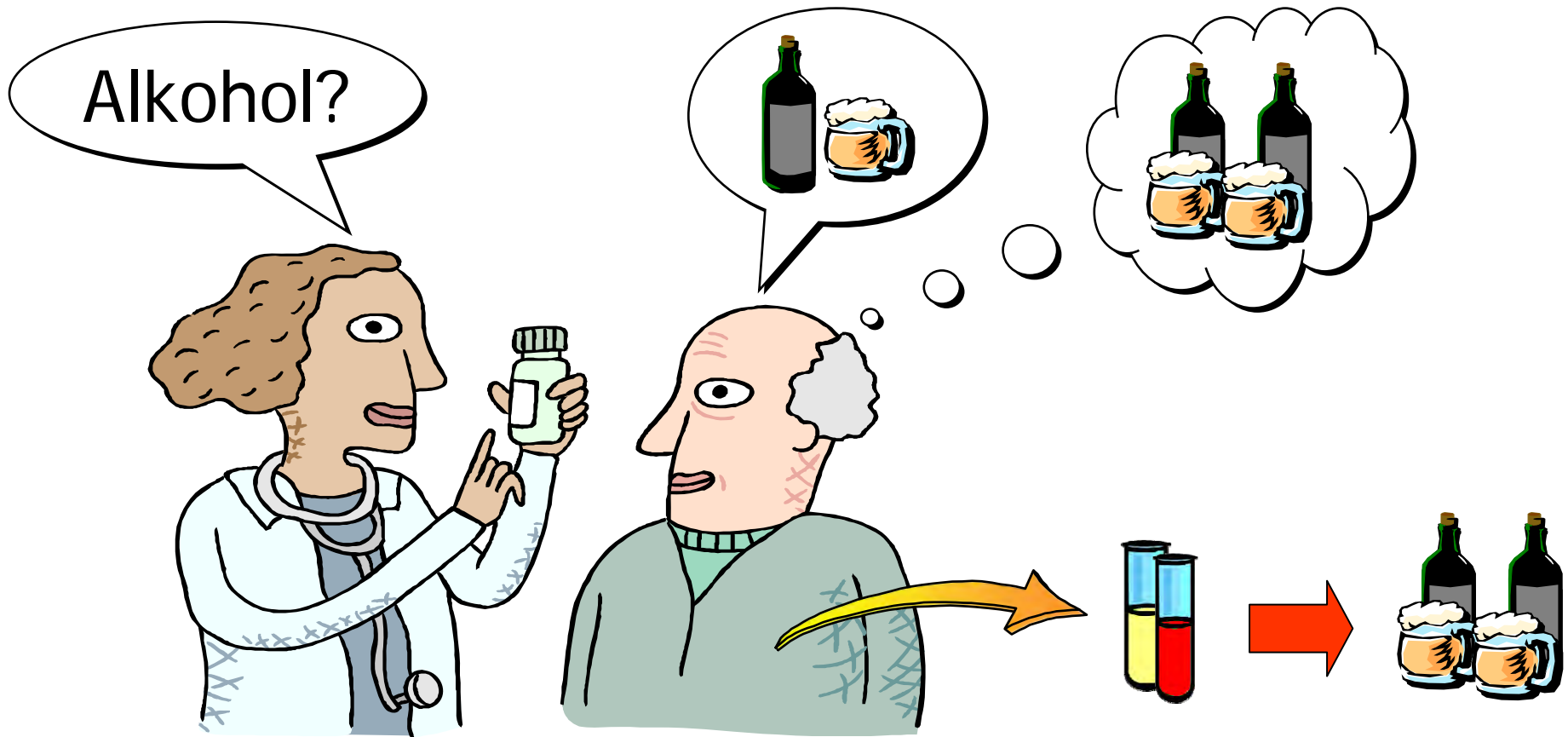
Kvinnor (8+) eller 6+

Varför biologiska markörer?

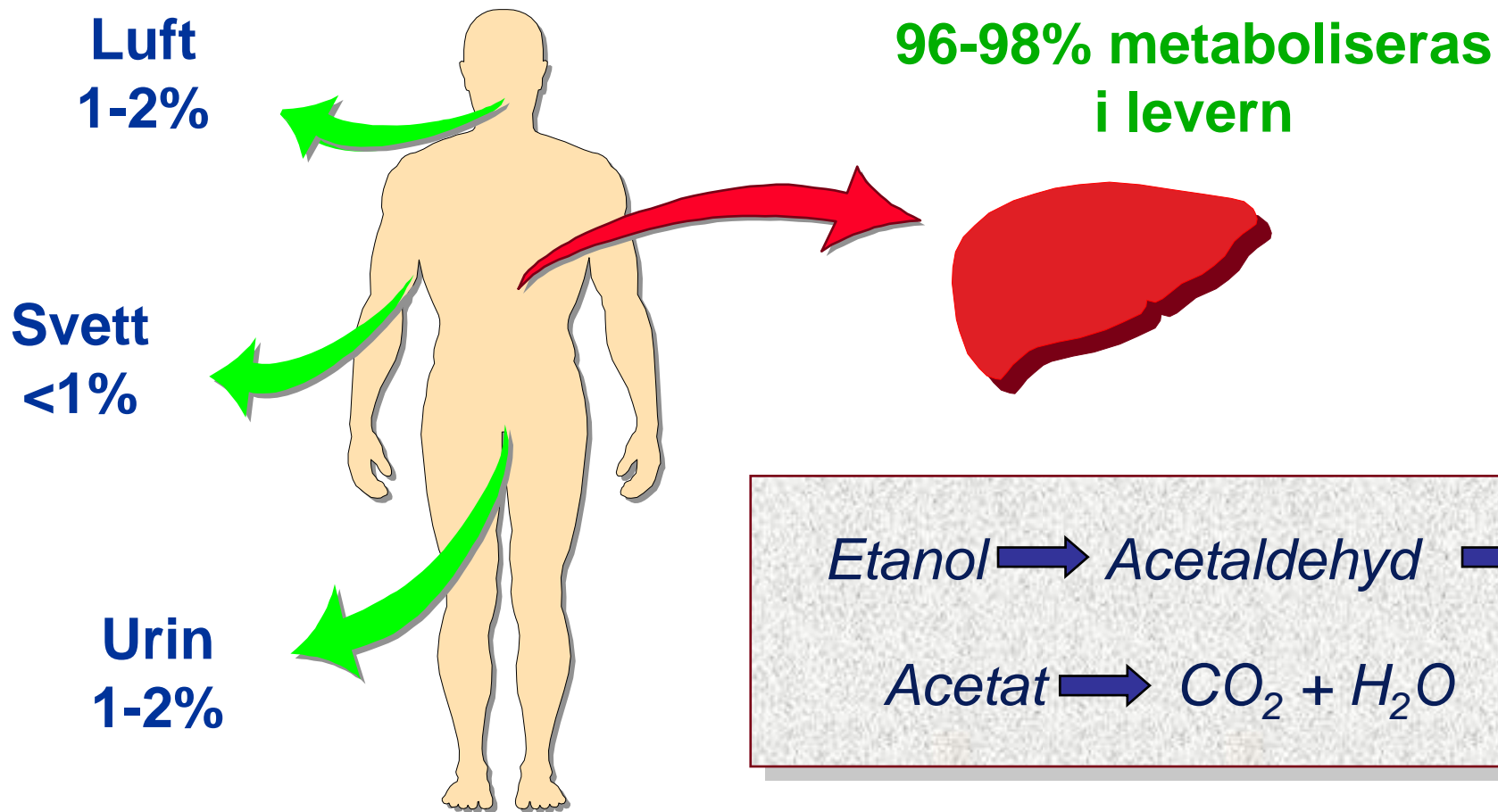
ALKOHOL
& HÄLSA

Alkoholomsättningen i kroppen

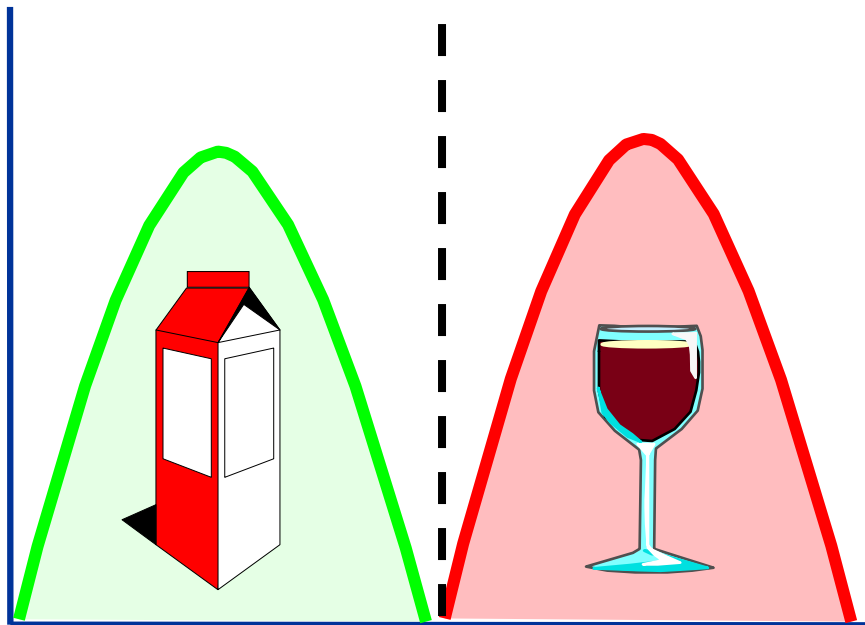
ALKOHOL
& HÄLSA

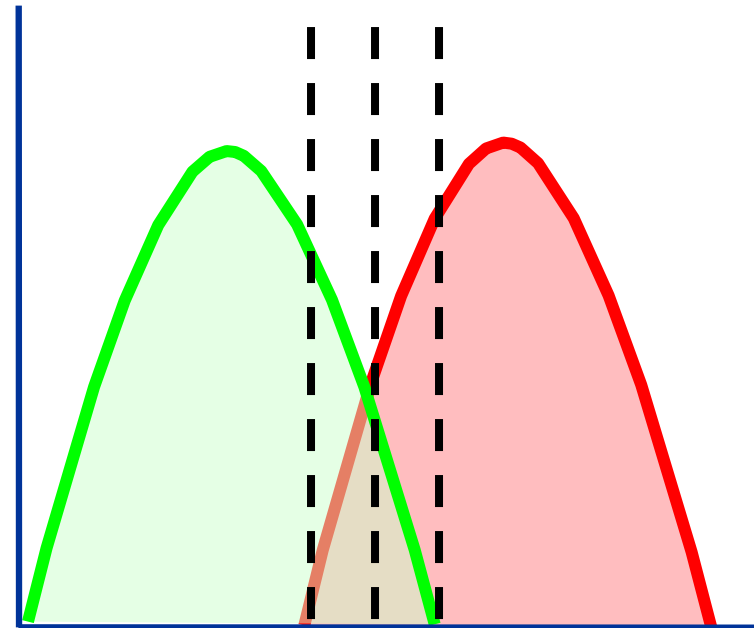

Normalt eller onormalt värde?

Cut-off!

Cut-off?

 Gränsvärde (cut-off) = medelvärde $\pm$ 2 SD!

Sensitivitet och specificitet

Sensitivitet = hur många "sjuka" hittar testet?
(*hur känsligt är testet?*)

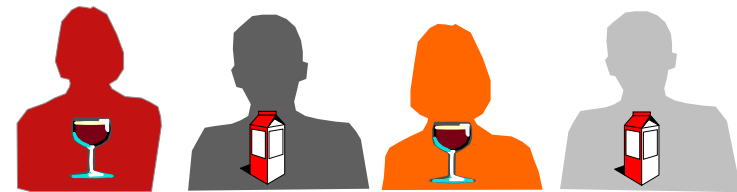
Specificitet = hur många "friska" friar testet?
(*hur träffsäkert är testet?*)

Testets känslighet (sensitivitet) – hur många hittar testet?

ALKOHOL
& HÄLSA

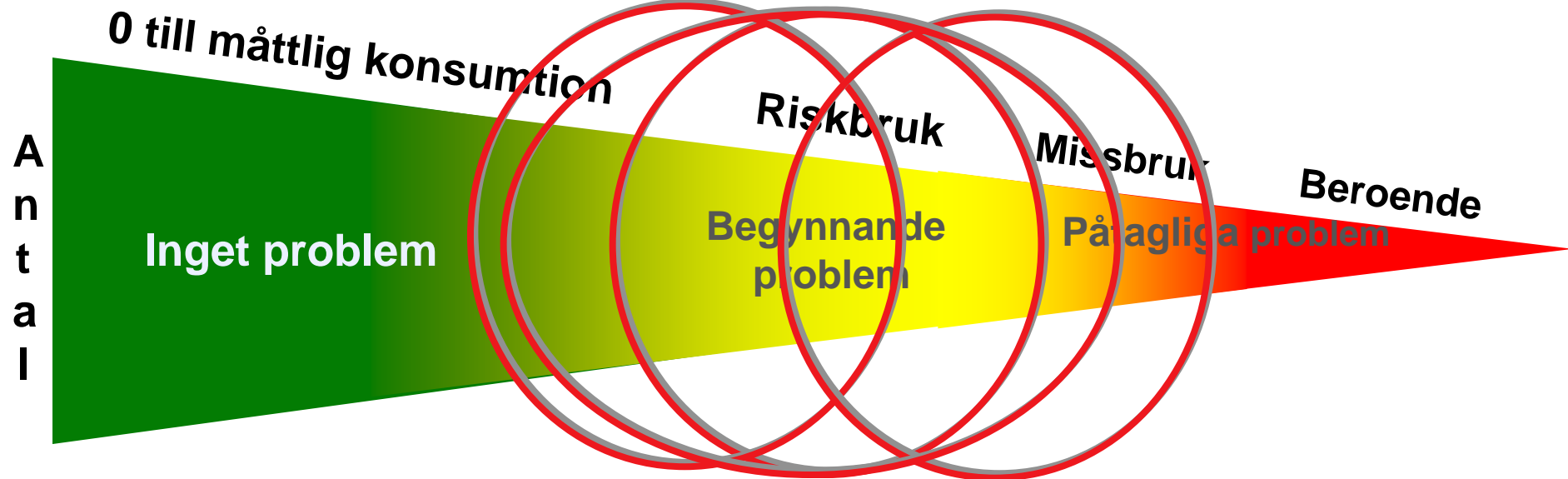
A 100% sensitivitet
100% specificitet

B 50% sensitivitet
75% specificitet

Alkoholproblemet

Risky or hazardous drinking

= risk för fysiska, psykiska och sociala skador

Harmful drinking

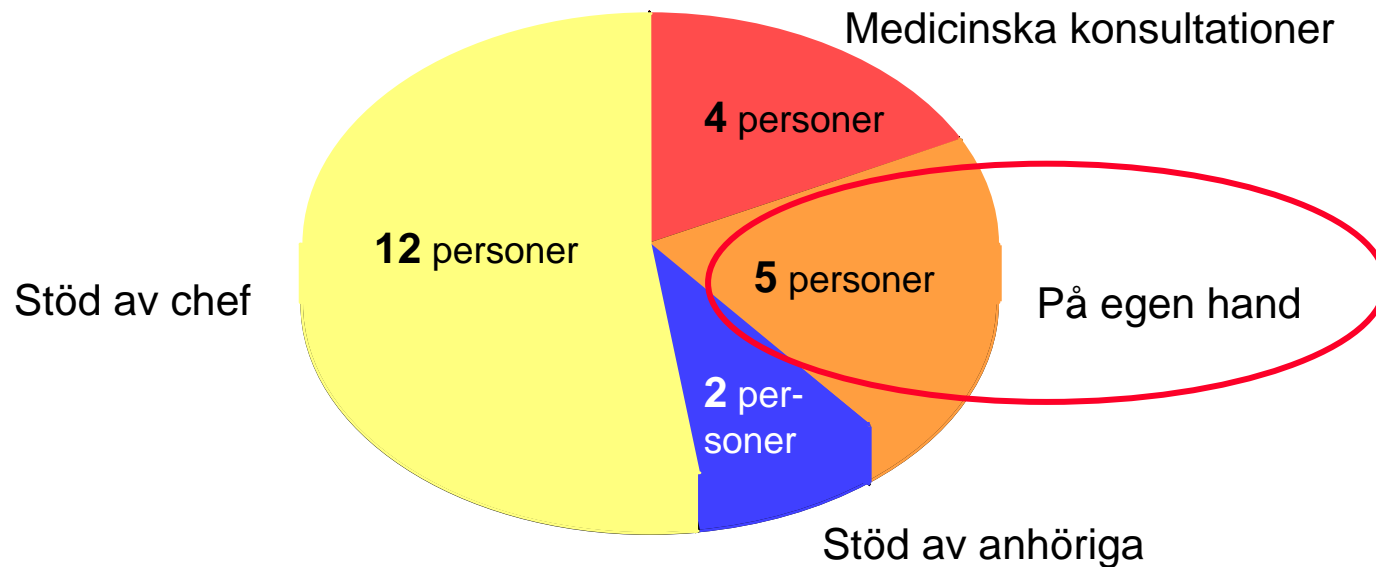
= redan erfarit fysiska, psykiska och sociala skador

Ref: Modesto-Lowe and Boornazian (2000), Reid et al. (1999), Whitlock et al., (2004)

23 personer – sökte upp FHV missbruk/beroende

Metod

ALKOHOL
& HÄLSA

Urval

1000 arbetsplatser med stöd av register Parad (innehåller ungefär en miljon officiella företagsadresser som uppdateras kontinuerligt)

Målgrupp:

Arbetsplatser; privata och offentliga (övriga) med minst 10 anställda
Personalansvariga chefer eller motsvarande

E-post:

Uppgifter om namn och mejladress till personalansvariga chefer:

- 211 via PAR
- 789 via hemsidor och bekräftades via telefon (identifierade n=718)

**Totalt erhöles svar från 374 arbetsplatser –
motsvarar 40 procent av samtliga 929.**

Förekomst av drogförebyggande insatser i arbetslivet

ALKOHOL
& HÄLSA

Webbenkät - slumpmässigt urval av svenska arbetsplatser (n=929)
med 10 och fler anställda – respons 40%

- ✓ 69% - har alkoholpolicy
- ✓ 50% - har narkotikapolicy
- ✓ 51% - bedriver alkoholförebyggande arbete (i någon form)
- ✓ 34% - känner till "Riskbruksmodellen"
- ✓ 19% - använder "Riskbruksmodellen" eller liknande
- ✓ 28% - chefer fått utbildning (alkohol) under senaste 3 åren
- ✓ 33% - personalen fått utbildning (alkohol) under senaste 3 åren

Resultat: Sammanfattning

ALKOHOL
& HÄLSA

- ✓ 69% - har alkoholpolicy (50% - narkotikapolicy)
- ✓ 51% - bedriver alkoholförebyggande arbete (i någon form)
- ✓ 34% - känner till "Riskbruksmodellen"
- ✓ 19% - använder "Riskbruksmodellen" eller liknande
- ✓ 28% - chefer utbildning (alkohol) under senaste 3 åren (narkotika 18%)
- ✓ 33% - personalen utbildning (alkohol) under senaste 3 åren (narkotika 20%)

Syftet – större beredskap hos AG

ALKOHOL
& HÄLSA

Förekomst av drogförebyggande insatser i arbetslivet (STAD)

ALKOHOL
& HÄLSA

Webbenkät (25 frågor) - slumpmässigt urval av svenska arbetsplatser med 10 och fler anställda

Övergripande syftet :

Hur stor andel av arbetsplatser (privata/offentliga) arbetar alkohol- och narkotikaförebyggande insatser och specifikt Riskbruksmodellen

Specifika frågeställningar:

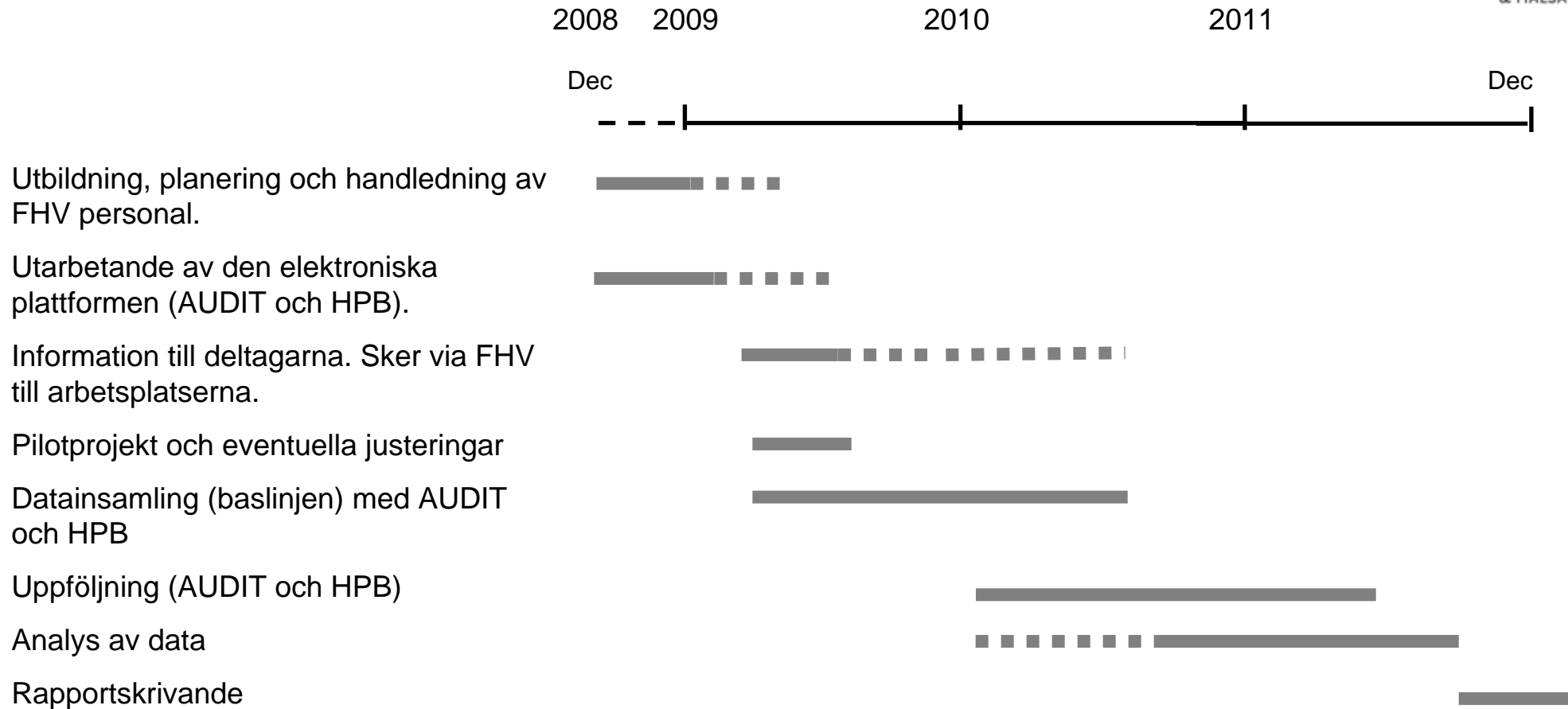
- ✓ Hur stor andel arbetar med någon form av aktivitet för att förebygga alkohol- och narkotikaproblem,
- ✓ Hur spridd är Riskbruksmodellen på arbetsplatser och inom olika branscher och
- ✓ Vilka karaktäristika har arbetsplatser som arbetar med alkohol och drogförebyggande insatser.

Skiss på tidsplan

ALKOHOL
& HÄLSA

Hälsorisk

Alkohol – ”den stora sjukdomsimitatören”

- ✓ Hjärnskador och nervskador
- ✓ Högt blodtryck
- ✓ Muskelskador
- ✓ Hjärtpåverkan
- ✓ Leverskador
- ✓ Akut/Kronisk bukspottkörtel-inflammation
- ✓ Ökad cancerrisk
- ✓ Blodbrist
- ✓ Magkatarr
- ✓ Hormonpåverkan
- ✓ Vitaminbrist
- ✓ Påverkan på skelettet
- ✓ Gikt
- ✓ Hudsjukdomar
- ✓ Psykiska sjukdomar
- ✓ Fosterskador
- ✓ ...

Rehm et al (2003)

Olyckor och skador – alkoholpåverkan

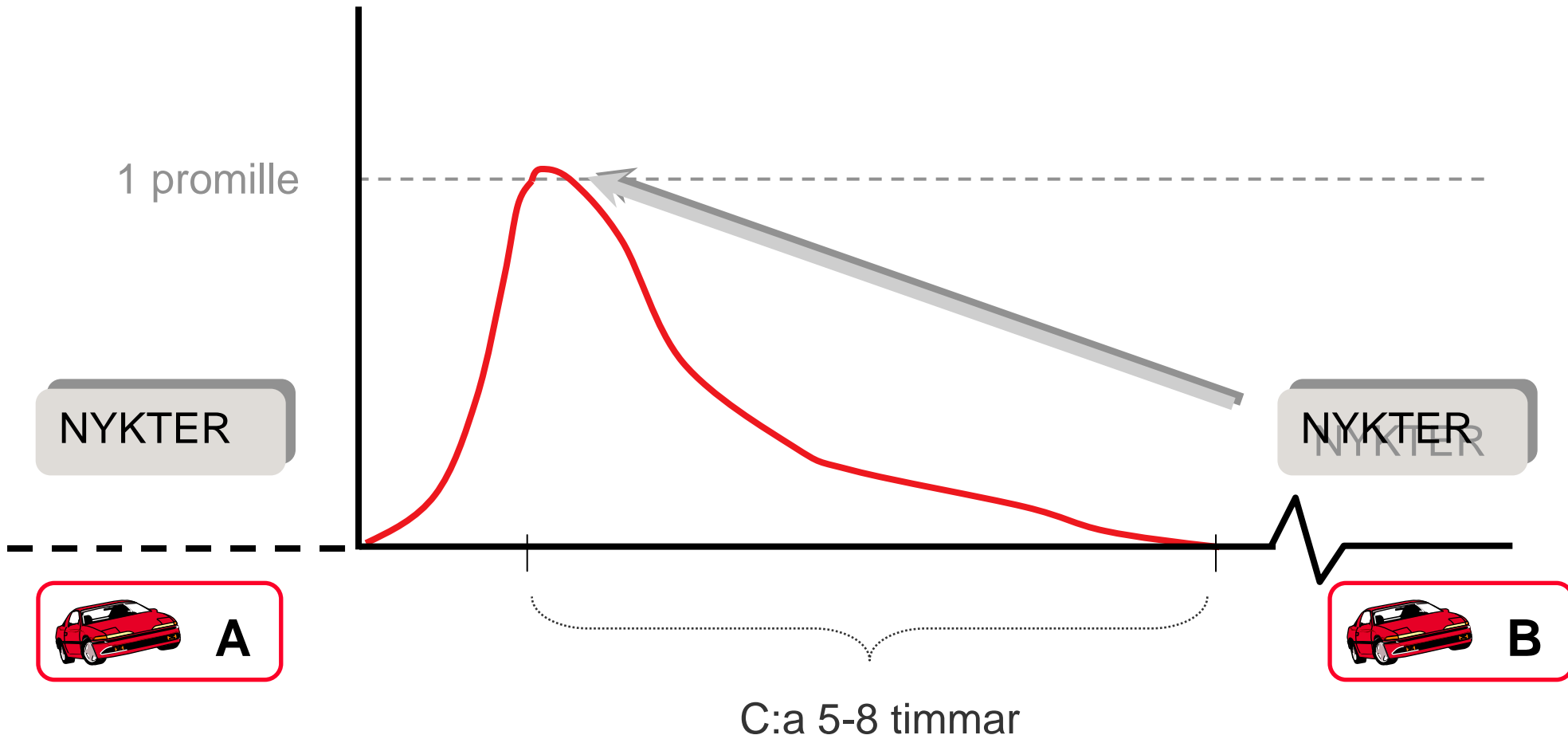

"Dagen-efter"

ALKOHOL
& HÄLSA

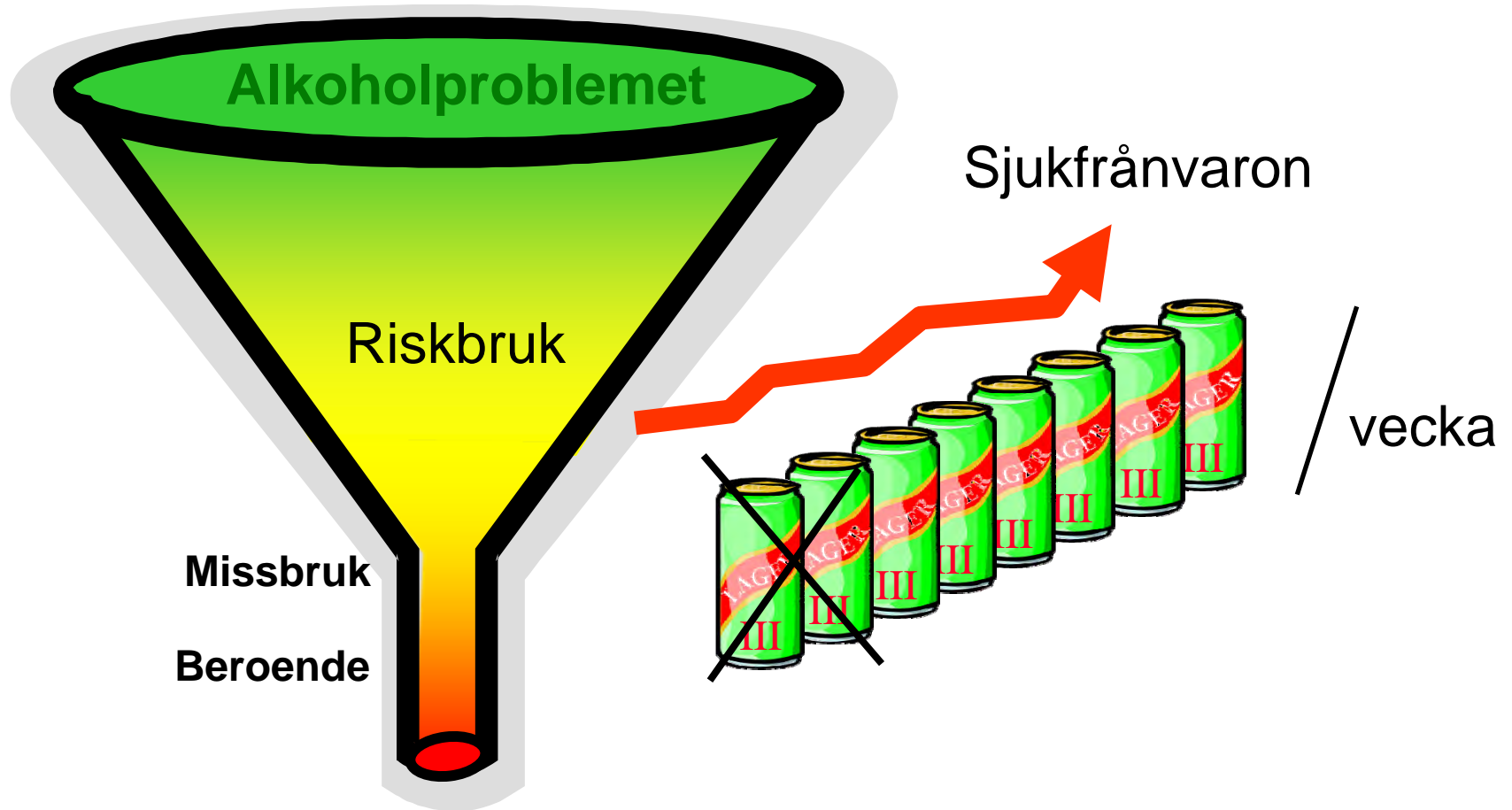

Sjukfrånvaron

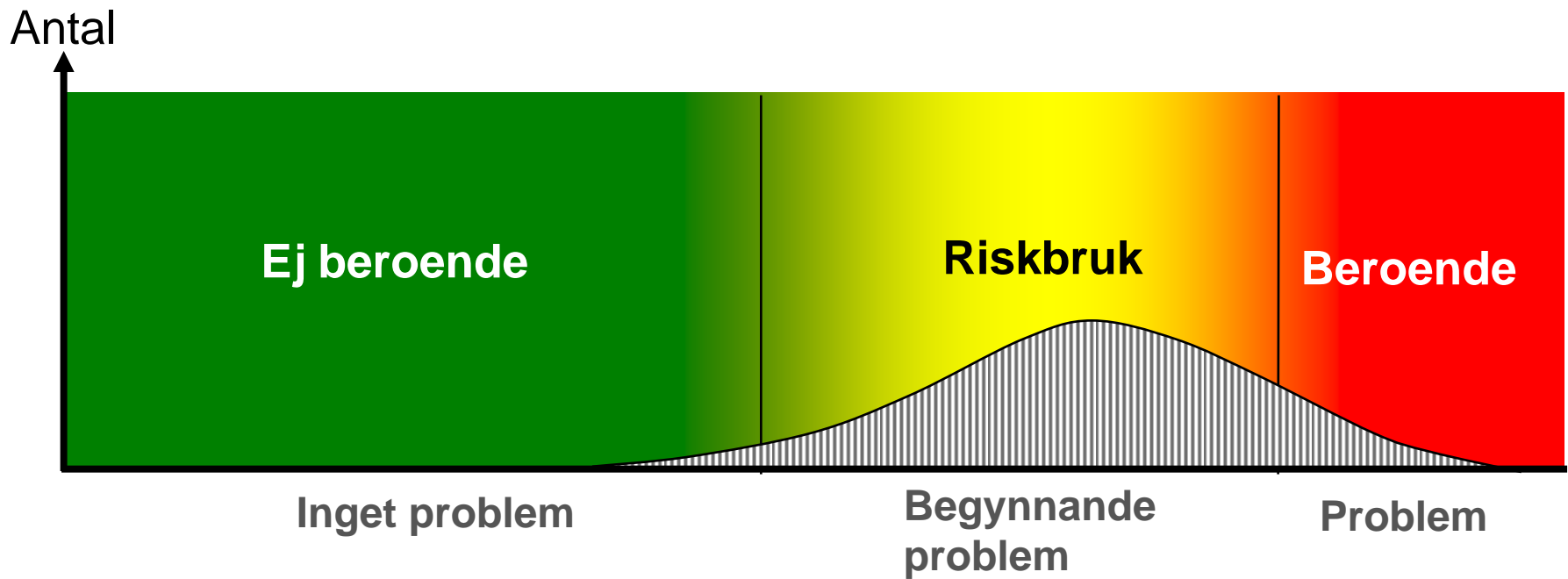

ALKOHOL
& HÄLSA

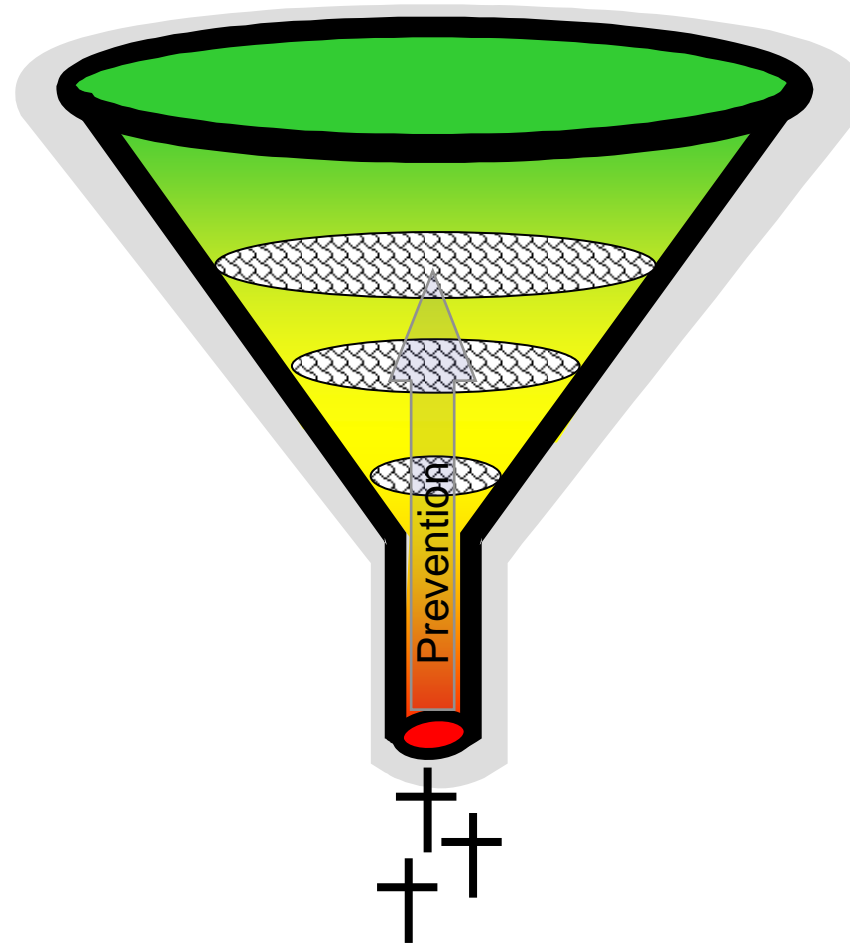
Kostnad

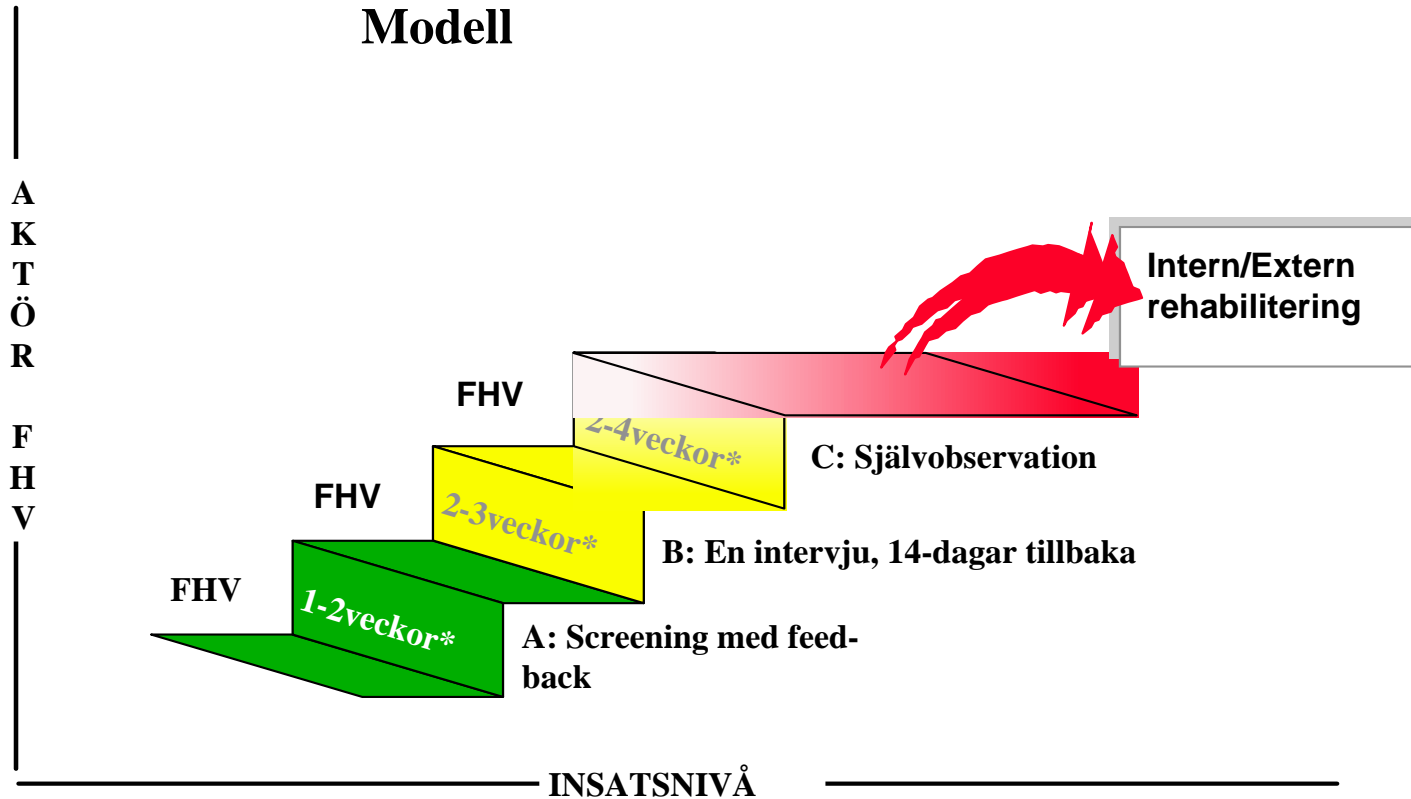

Bromsa och förhindra missbruk/avhengighet!

ALKOHOL
& HÄLSA

* anger det önskade tidsintervallet mellan de olika interventionsstegen

Gott, trevligt och mysigt men ganska onyttigt

Gott, trevligt och mysigt men ganska onyttigt

ALKOHOL
& HÄLSA

Ett **nytt** sätt att tänka på alkohol

ETT VERKTYG FÖR FÖRETAGSHÄLSOVÅRDEN

ALKOHOL
& HÄLSA

Statens
folkhälsoinstitut

RISKBRUKSPROJEKTET